

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Trboveljska in država

Na naš članek pod gornjim naslovom smo prejeli od prometnega ministrstva sledeče:

Navedbe in predpostavke o odnosu Trboveljske prometne družbe in prometnega ministrstva, objavljene v »Slovenec« št. 83 z dne 14. aprila t. l. so povsem izmišljene, demantira pa jih najboljše dejstvo, da je prometno ministrstvo ozirajoč se na težki položaj delavstva tudi poleg manjših porabe in velikih rezerv premoaga, ravno trboveljske rudnikom povišalo naročila v primeri z drugimi zasebnimi rudniki.

Da se niso izdali nalogi za dobavo za prvih 14 dni meseca aprila, je bilo to potrebno radi zmanjšanja rezerv kakor tudi radi pogajanj o znižanju dosedanjih cen premoaga, ki so bile daleč nad cenami premoaga na evropskem tržišču.

Zadružno delo

Delegati številnih slovenskih zadrug so danes prišli na glavno skupščino Zadružne zveze v Ljubljani, naše najstarejše in najmočnejše matice. Pozdrav zadružništva velja v prvi vrsti zadružnim delavcem, pionirji krščanskega, socialnega in kulturnega dela med narodom.

Zadružno delo je krščansko delo, delo krščanske ljubezni do bližnjega. Prav so imeli angleški krščanski socialisti, ki so v zadružnem delu videli najpraktičnejši način krščanskega udeleževanja, krščanstva v delavnik, krščanstva v delavnici. Raiffeisen, apostol kmetijskega zadružništva, je istotako smatral zadružno delo za najuspešnejše udeleževanje ljubezni do bližnjega. O sebi je bil mnenja, da ga je božja previdnost pozvala, da oznanja in ob vsaki priliki poudarja pomen obnove življenja, katero sloni na ljubezni do bližnjega. »Vasittat-Neale je zadružno delo opredelil v istem smislu: »Zadružništvo je samopomoč, ki ne pozna sebičnosti. Zadružništvo je samopomoč ljudi, ki hočejo sami sebi pomagati s tem, da drugim pomagajo.« Tudi v našem slovenskem zadružništvu povsod lahko vidimo to resnico. Krščanski možje so najboljše zadružni delavci in katoliška duhovščina stoji med temi delavci v prvi vrsti. Raiffeisen sam, ki je bil protestant, je priznal, da je v začetku svojega dela našel največ razumevanja in največ pomoči pri katoliških duhovnikih.

Zadružno delo je bistveno socialno delo. Zadružništvo uči in praktično navaja ljudstvo k temu, da osebne interese vsakdo podreja skupnim interesom občestva. Zadrugar ne sme nikdar uveljavljati osebnih interesov proti interesom občestva. — Poleg praktične vzgoje za občestvenost pa je socialni pomen zadružnega dela zlasti v tem, da priznava osebnemu delu njegovo dostojanstvo in da daje prednost osebnemu delu pred mrtvo stvarjo, pred kapitalom. Zadružna skupnost je skupnost dela, skupnost poslovanja, nikakor pa ne samo skupnost kapitala. Kapital je tudi potreben zadrugi, a kapital ji služi v podrejeni vlogi. Kapitalizem je uvedel v družbo in nje gospodarstvo neravnovesje, da je dostojanstvo osebnega dela podredil mrtvi stvari, kapitalu. Zadružništvo je reakcija v organizaciji gospodarstva proti kapitalističnemu redu in zopet uvaja pravo temeljno delo, delo gospoduje in ima pravice do sadov, kapital pa le služi za pogojno najemnino. — In še tretje moramo navajati, ko govorimo o socialnem pomenu zadružnega dela, to je poštvalnost zadružnih načelnikov, odbojnikov, nadzornikov, ki vršijo odgovorne, občinskih in trdopolne gospodarske naloge, ne radi osebne koristi, ne radi zaslužka, ne radi dobička, ampak po Raiffeisnovi zapovedi, za koristi občestvenosti ali kot pravico pri nas: zastonj, za božji lon. Dobro se moramo zavedati, da brez tega poštvalnega dela tisočev naših najboljših poštvalništvo ne bi bilo mogoče in zadružništvo ne bi moglo dosegati uspehov. Hvala Bogu, imamo jih stotine, tisoče, da vodijo poštvalno, nesebično tisoč slovenskih zadrug v občo korist, v korist kmeta, delavca in obrtnika. Ti možje so res krščanski možje, ti možje so tihi, a odlični socialni delavci.

Zadružno delo je tudi prosvetno delo. Pogledno po naši zemlji in verjeti bomo, da je v malokateri pokrajini toliko prosvetnih domov in toliko smotreno organiziranega prosvetnega dela kakor pri nas. Kakor imajo prav tisti, ki trdijo, da ni mogoče uspešno zadružno delo brez ljudske izobrazbe, tako pa tudi mi trdimo, da je ravno z zadružnimi sredstvi in z zadružnimi delavci bilo pri nas izvršenega veliko prosvetnega dela. In če ne bi zadružništvo ustvarjalo blagostanja malega človeka, kmeta, delavca in obrtnika, bi ta mali človek ne našel časa in ne imel razumevanja za prosvetno delo. Prosvetno delo gre pri nas roka v roki z zadružnim delom, prosvetni dom je v večini slučajev obenem zadružni dom, gotovo pa v vseh slučajih ustvarjen z izdatno pomočjo zadrug in zadrugarjev.

Zato nam je današnja glavna skupščina zadružnih delavcev obenem skupščina krščanskih, socialnih in prosvetnih delavcev.

Kardinal Pompili umrl

Rim, 5. maja. AA. Tu je umrl v 68. letu papežev generalni vikar Basilio Pompili. Pokojnik je 45. kardinal, ki je umrl tekom pastirovanja sedanjega papeža Pija XI. V svetem kolegiju je prastih papež 13 mest. Najbrž bo v kratkem sklican, da imenuje nove kardinale.

Zaključek konference MA

Popoln sporazum v vseh vprašanih evropske politike

Madjarska sklene trg. pogodbo z Avstrijo, odbije pa čsl. ponudbe

Budimpešta, 5. maja. Z. Pogajanja, ki so se zadnje dni vodila med Češkoslovaško in Madjarsko za sklenitev novega trgovskega dogovora, so ostala po informacijah iz zanesljivih krogov brezuspešna. Madjarska vlada je obvestila češkoslovaško delegacijo, da radi tega, ker je Češkoslovaška odbila dosedaj vse madjarske predloge, nima nobenega namena voditi še nadaljnja pogajanja. Češkoslovaška delegacija je zato odpovala v Prago. Pred odhodom je češkoslovaški delegat izjavil, da bo Češkoslovaška pozneje odredila čas za nova pogajanja.

Belgrad, 5. maja. Z. Madjarsko-nemško-avstrijska pogajanja so zaključena. Po tej novi trgovski

pogodbi se Nemčija obvezuje, da bo največji del žita za svoje potrebe nabavljala v Madjarski. Avstrija dobi to ugodnost, da lahko vse višje svojih agrarnih in živinskih produktov plasira na nemškem trgu. Ta pogodba je nova carinska unija, razširjena tudi na Madjarsko. Radi te pogodbe so prekinjena pogajanja z Romunijo, ker Nemčija nima nobenega interesa več za romunske poljedelske proizvode.

Budimpešta, 5. maja. Z. Avstrijski trgovski minister dr. Heinel je odpoval za tri dni v Budimpešto na avstro-madjarski kongres druživa za tujski promet.

Italij. protinačrt: Avstro-Madjarska

Kako je »Tribuna« izgrebla star načrt o pohodu proti Podonavju

Rim, 5. maja. Italijanski oficijelni krogi so se nekaj hitro prilagodili zamisli velike avstro-nemške carinske zveze in vse vladno časopisje je razpravljalo o tem problemu, kakor o nečem, čemur se ni mogoče izogniti, ampak kateremu se je treba hočeš nočeš mirno prilagoditi. Izjemo je pa napravila tukanja »Tribuna«, ki je zanesla disharmonično namero v obkrožila dveh organov. »Tribuna« je namreč objavila članek, v katerem dokazuje, kako nevarna in iz gospodarskega stališča naravnost pogubna bi bila za Avstrijo carinska zveza z Nemčijo in da torej Avstrije na noben način ne kaže iz političnih ozirih na milost in nemilost izročiti se nemški državi. Toda proti vsakemu pričakovanju prinaša »Tribuna« poleg vseh nasvetov tudi nekak protinačrt, ki ima med vsemi protinačrti, ki so se rodili v glavah evropskih državnikov, odliko, da je bil objavljen osnutek za nemško-carinsko zvezo, to prednost, da je originalen.

»Tribuna« namreč ugotavlja, da je carinska zveza samo prvi korak, ki neizbežno vodi do popolne politične združitve. Toda, če se bo germanizem zopet oprijel od neukročenosti ambicij po nadvladi v Evropi, potem lahko rečemo, da je zopet enkrat mir v Evropi nemogoč radi nemstva in njegovih nenasitnih želja. Avstrija ima politično drugačno zgodovinsko, gospodarsko in politično poslanstvo vršiti med evropskimi narodi. Njeno težnjo ni na zapadu, ona je navezana na svoje zemljepisno lego, ki ji daje strogo določen okvir v podnevskih deželah. Zato bi bilo proti vsem zakonom zgodovine, kakor tudi proti gospodarskim in političnim interesom Avstrije in vse Evrope, če bi se obesela na vrat nemške države. Naraven zaveznik Avstrije je Madjarska, z njo bi bilo treba poglobiti politično prijateljstvo, z njo razširiti gospodarsko sodelovanje, ker samo na ta način bo Avstrija mogla priti do kasneje veljave v Evropi. Avstro-madjarska zve-

za, piše iznajdljiva »Tribuna«, bi se lahko izvršila brez posebnih težav, bi ne nasprotovale nobenemu obstoječemu pravnemu redu in bi vrhu vsega pomembila dragocen pridobitek za ravnotežje v Podonavju. Poleg Češkoslovaške z njenimi 15 milijoni prebivalcev, poleg 14 milijonov Jugoslovancev in 17 milijonov Romunov, bi se pojavil na ta način nov gospodarski blok nove Avstro-Ogrske s 15 milijoni prebivalcev. Ravnotežje bi bilo popolno. Kar je pa pri vsem tem poglavito, je dejstvo, da bi Italija lahko našla v Podonavju opiralnico za svojo politiko miru in mirnega kulturnega prodiranja. Francija pa trajno in močno sredstvo za pobijanje vseh želja po sklepitvi te nove skupine z Nemčijo. Najbolji način, preprečiti carinsko zvezo med Avstrijo in Nemčijo, ki vzemirja Evropo, je delati v smeri končne združitve med Avstrijo in Madjarsko. Tako rimski list »Tribuna«.

Članek je presenetil vse inozemske kroge, ker je napisan tako, da ni mogoče zakriti uradnega sloga in inspiracij iz zunanega ministrstva. Znano je, kako priručni so odnosi med Madjarsko in Italijo, tudi se ni pozabilen zadnji obisk avstrijskega zunanjega ministra dr. Schobra v Rimu, ki je zapustil za seboj domneve, da se je med Italijo in Avstrijo poleg prijateljske pogodbe sklenila tudi druga pogodba krepkejšega značaja in z bolj določenimi cilji. Lanski govor predsednika vlade v palači Venetia je podčrtal novo smer italijanske politike proti Podonavju. Nagari bi sedaj italijanska vlada, ko je Nemčija zavrgla njeno prijateljsko ponudbo, rajši zopet krenila nazaj na stara pota in gradila svojo podonavsko politiko s pomočjo Avstrije in Madjarske. Ta misel ni izključena, toda vprašanje je, tako menijo dobro poučeni inozemci, če bo Avstrija v sedanjem položaju hotela obratovati Nemčijo, da gre sama v italijanski labort.

Paris zadovoljen

Pariz, 5. maja. tg. V »Petit Parisien« izjavlja češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš v intervjuju svoje zadružništvo o poteku konference male antante. Razprave na tej konferenci so zopet pokazale čvrstost zveze vseh treh držav. Dr. Beneš je ugotovil, da je položaj, ki se je ustvaril z dogodki zadnjih mesecev, pokazal potrebo enotnosti male antante in da se ta enotnost res ohranja, celo v vprašanjih, kjer se zdi, da interesi posameznih držav male antante drug drugemu nasprotujejo. Pričakovati je, da bo prišlo do rešitve na ta način, da se bo dosegla popolna enotnost na političnem in gospodarskem polju.

Zaroka na rom. dvoru

Bukarešta, 5. maja. AA. Uradno poročajo, da se je sestra kralja Karola zaročila z nadvojvodo Antonom Habsburškim. Nevesta ima 22 let. Zeno je znan pod imenom princ Anton Bourbonški in je izvrsten letalec.

Sestanek med kraljem Aleksandrom in romunskim kraljem

Sestanka sta se udeležila Jelčić in Jorga

Belgrad, 5. maja. AA. O priliki potovanja Nj. Vel. kralja Romunije Karola II. v Temišvar in po želji Nj. Vel. kralja Aleksandra, da vidi svojega visokega sorodnika, je bil večeraj 4. maja sestanek obeh suverenov na kraljevski jahti »Dragor« v pristanišču Drenkova na Dunavu.

Nj. Vel. kralj Aleksander je bil na jahti v spremstvu ministra dvora g. Bore Jelčića, romunskega poslanika na našem dvoru Guranesca, admiral D. Vikersbausa in dvorske suite.

Nj. Vel. romunskega kralja Karola so sprem-

ljali predsednik romunske vlade g. Jorga, vojni minister general Konstantin Stefanescu - Amza, naš poslanik na romunskem dvoru g. Colak Antić, generalni tajnik romunskega ministrstva za zunanje zadeve g. Filali in dvorska suita.

Med izletom po Dunavu je Nj. Vel. kralj Aleksander priredil na jahti kosilo na čast svojega visokega gosta.

Sestanek je bil povsem rodbinskega značaja. Razstaneč obeh suverenov v Drenkovi ob 14 je bil nadvse priščen.

Dejstva in fantazije iz Italije

»Volga« prinesla smrt

Susak, 5. maja. (Izvirno.) Sele zdaj se doznajajo podrobnosti o uboju, ki so ga izvršili fašisti v soboto, 11. aprila v Trstu. Italijanski listi so na kratko o tem poročali, nato pa je bilo vse tiho. Skupina tržaških mladeničev, Italijanov iz mesta, je zahajalo v neko gostilno pri Bošketu blizu Sv. Ivana. Tisti večer so peli »Volgo« z laškim besedilom. »Volga« se je namreč v Trstu zelo domačila. Verdelski fašisti iz krožka »Quis contra nose, ki se šopirijo v Narodnem domu pri Sv. Ivanu, so nahnili one druge, zakaj to reč pojo, te zahtevali, naj neha. Mislili so, da imajo pred sabo kake trdovratne Slovence. Ker oni niso hoteli ubogati, je en fašist pozval svoje, naj streljajo. V tem streljanju je bil na smrt zadet Tržačan Cesare Covi, star 25 let. Njegova mati je od žalosti kakor ob 25. tako se boje za njeno zdravlje. Sam deželni fašistični tajnik dr. Perusino jo je šel tolažiti. Ker gre za zadevo med Italijani, so morala oblastva nekatere aretirati in časopisom zapovedati molk, da se stramota ne raznese.

Spopad na meji?

Miličnik streljal na ubežnike.

Trst, 5. maja. »Popolo di Trieste« poroča iz Idrije, da je prišlo sinoči na meji med Colom in Godovičem do spopada med nekimi omejnimi miličniki in tremi neznanici, ki so hoteli zbežati v Jugoslavijo. Okoli 19.30 je miličnik vračal iz Godoviča proti Colu. Nenaudoma se je gledal v araku tri meje postavil, ki so se previdno plazile proti njemu. Zakladel je »Stoj!« Ubežniki pa se niso ustavili in miličnik je grmel streljati za njimi. Tedaj je počilo izza grma proti miličniku. Gotovo je to bil četrti ubežnik. Miličnik se ni prestrašil, temveč je streljal in streljal. Resnost položaja dokazuje tudi okolnost, da je angleška vlada poslala tri križarke iz Hongkonga v Sanghaj.

Angleške križarke v Sanghaj

Sanghaj, 5. maja. AA. V Kantonu so izbruhnili novi neredi. Zato je nankingska vlada osredotočila močne oddelke vojske v Nanking, da bi mogla obvladati vsak položaj. Resnost položaja dokazuje tudi okolnost, da je angleška vlada poslala tri križarke iz Hongkonga v Sanghaj.

Dr. Bauer na Hvaru

Hvar, 5. maja. Z. Na povratku iz Dubrovnika je preteklo sredo nadškof dr. Bauer z dr. Slamičem obiskal hvarskega škofa dr. Pušiča. Na Hvaru je ostal dva dneva. Ljudstvo, ki je zvedelo za njegov obisk, je takoj spontano dalo izraza svojemu navdušenju in priredilo dr. Bauerju velike manifestacije kot branitelju in rodoljubu tlačenege slovenskega in hrvatskega življa v tujini. Nadškof dr. Bauer je bil ginjen od teh sprejemov ter se je zahvalil narodu. V četrtek je prof. Bauer sprejel v avdicionu narodnega boritelja prof. Spiničiča, ki se je nahajal ob istem času na Hvaru. Dr. Bauer se je nato odpeljal z dr. Slamičem v spremstvu škofa dr. Pušiča v Zagreb.

Tujci prihajajo

Split, 5. maja. Z. V mesecu aprilu je obiskalo Split 400 Nemcev, 336 Avstrijev, 241 Čehov, 67 Italijanov, 67 Angležev, 58 Madjarov, 4 Grki, 3 Albanci, 19 Holandcev, 40 Poljakov, 19 Švicarjev, 10 Dancov, 9 Švedov, 4 Norvežani in 42 Američanov. Nadalje 2038 oseb iz raznih banovin Jugoslavije. Skupno številko tujcev znaša pri 3445. V mesecu maju se pričakuje še večji obisk.

Grčija se ohlene Trkov

Atene, 5. maja. tg. Zunanji minister Mihalogolupis, ki bo koncem tedna odpoval v Zenevo, je izjavil danes zastopnikom inozemskih listov, da se bo vedno držal ostarih zvez s svojimi turskimi tovariši. Ze spočetka se je Grčija postavila na stališče, da je Turčijo pristeti k Panevropi. Kar se tiče avstro-nemške carinske pogodbe, na tem niso vse države enostavno zainteresirane. Stališče Grčije je čisto enostavno odvisno od razvoja razgovorov, ki jih je v tem oziru pričakovati. Gotovo je, da politična stran dogovora vzemirja nekatere države. Če pa se bo sporetko tu lotila politiko od gospodarstva, se bo zmanjšalo tudi vzemirjenje, ali pa bo celo popolnoma odstranjeno.

Zmaga Flamcev

Bruselj, 5. maja. AA. Ministrstvo je odobrilo uvedbo flamskega uradnega jezika v vseh flamskih pokrajinah. Vlada upa, da bo tako pomirila flamske ekstremiste, ki so zadnje čase razvijali silno propagando v korist flamskega jezika.

Fašizem polemizira z Vatikanom

Arnaldo Mussolini prisvaja fašizmu vse civilno življenje

Rim, 4. maja. Pismo papeža Pija XI. milanski kardinalu Schusterju, v katerem poglavar fašizma cerkva bomo ekskomunicirano upravičenost, je v cerkvi zlošila z ozirom na vzgojo mladine v fašističnem duhu, kakor tudi njeno ravnanje do verskega preživljanja javnega življenja. Pismo papeža, ki je pisano v zelo pomirljivem, a trdnem in čistem jeziku, je bilo odgovor na govor generalnega tajnika fašistične stranke, Olivierija. Zelo se je čutili zahtevati, da mu odgovori na zvezo v katoliškem pogledu, ampak tudi zato, da razjasni vedno bolj tako v Italiji kakor v tujini utrditve, da so odnosi med Sveto sedmico in italijansko vlado čedalje bolj napeti. To mnenje namreč krepijo naslednje besede: "Zato je brat Mussolini, Arnaldo, napeljal v Popolo d'Italia članek, v katerem se pod krinko polemike z Vatikanom glavovali observatorji Romano in drugi izpodbijati trditve svetega očeta. Zelo pa se opazi skrajno konfliktualni ton. Hvala, ki hodi odločno med Vatikanom in režimom predstavljati kot neskladje in neskladje, vso odgovorost za predvajanje teh diferenc upravičeno. Osvetlovanje, kljub odločeni poudarjanju, da je fašizem katoliški, pa Mussolinijev brat, ki velja za ideologa fašizma, ni mogel opustiti zelo ostre formulacije fašističnega stališa glede na principelno razmerje fašistične države do Cerkve, tako da bo in njegova formulacija brez dvoma zopet poved za repliko od strani Vatikana. Arnaldo Mussolini uveljavlja, da katoliški

ne samo da ni lahko, ampak popolnoma nemogoče polemizirati s papežem. Kajti to bi ne bilo samo zaman, ampak naravnost bedasta domišljavost. Toda, observatorji Romano in drugi, ki izpodbijajo odgovor, s katoliškimi žurnalisti pa je polemika vsekakor dopustna, meni člankar. Nato govori o Katoliški akciji in pravi: "Fašizem je katoliški, sprejema resnico Ewangelija, ne osporjuje dogem, spoštuje in čeni versko bogoslužje in daje cerkveni hierarhiji mesto, ki ji gre. Vse je v redu in to je kje kakšno trdijo, so lahko spriti popravili. Mladina raste v veri svojih očetov. Imamo enotno državo, šolsko knjigo, ki sprejema brez rezerve katoliško resnico in jo uči. Zato se pa, da je nekateri žal, da se fašistična država v oznanjanju teh etičnih resnic obrača na vse, na mislo, ker bi radi, da bi se te resnice gojile samo v malih krogih, v katoliških cerkvah, v posebnih dijaških in podobnih združenjih, kakor da bi hoteli organizirati celice, pripravljene, da prevzamejo oblast. Tudi to se totalitarni režim brani in črta meje, ki se ne smejo prekrivati. Država zlasti sprejema modernih zahtev življenja, občani od nje terjajo in vseh njenih sovranih, v okolici, ki zahtevajo vodstva velikih mas in velikih interesov, tako materialnih kakor duševnih, ne more odstopiti dela svoje komande in korekcije napel in najem. Fašist katoliški se drži vere, ljubi bližnjega, je zvest zapovedim Ewangelija in v tem oziru posluša Cerkve in njenega poglavarja. Kadar pa bo potrebno živeti, delati, svojo domovino braniti, skrbeti za vzgojo svojih otrok, spraviti svoje življenje v sklad

z življenjem bližnjega, izpolnjevati svoje mesto kot voditelj ali kot član organizacije, sodelovati pri napredku države in naroda, z eno besedo, kadar hoče živeti v kompleksu narodovnega življenja, kakor se je udeležilo v njega slavni zgodovini in se udeležuje v sedanjosti in vseh poljih telesne in duševne kulture, potem posluša samo zakonite oblasti civilnega življenja. Naravne in nadnaravne zadeve, vse je zapovedano v resnicah, ki jih je narod izkusil tokom stoletij po tvorbah in ustanovah države in neopremisljivih resnicah rimske Cerkve. Meje so jasne in naloge ostro ločene. Cemu to jasno in svetlo sliko zatemnjevati? Kljub zadnjemu stavku, ki hoče nekoliko zbrisati ostro začrtano mejo med tem, kar člankar pripisuje na eni strani kot kompetenco Cerkve, na drugi strani kot kompetenco države, ostane jasna formulacija, ki hoče Cerkvi podrediti zgolj bogoslužje, molitveno in notranje-versko življenje, izključujoč iz njene kompetence vse, kar tvori oblast duhovne kulture in moralnega ter socialnega življenja in praktičnega udeleževanja, čeprav je pri katoliški Cerkvi v podrejenosti nadnaravnemu verskemu in moralnemu resnici. Splošna sodba je, da se nikoli od merodajne strani antikatališkega teza ne razmerje med Cerkvijo in državo, civilnim in verskim življenjem ni bila s tako ostrorostjo postavljena kakor v tem članku »Popolo d'Italia«. Zato se s tem večjim zanimanjem pričakuje odgovor najvišjega cerkvenega mesta. Sploh je danes napepet med državo in cerkveno oblastjo v Italiji v ospredju notranje politike in zanimanja široke publike.

Pri mednarodnem uradu za delo

Zeneva, 4. maja. AA. Ves maj bo v Zenevi zasedanje mednarodnih organizacij za delo. Od vseh zasedanj bo eno najvažnejših zasedanje mednarodne konference za delo, ki bo trajalo od 28. maja do srede junija. Poleg teh konferenc bo odprto tudi 53. zasedanje upravnega odbora mednarodnega urada za delo. Dne 8. maja se začne v Londonu zasedanje odbora mednarodnega urada za delo za proučevanje nesrečnih slučajev. Dne 18. maja bo v Zenevi seja konzultativne komisije intelektualnih delavcev, ki bo med drugim razpravljala tudi o vprašanju kolektivne pogodbe novinarjev in o vprašanju izbire in namestitve intelektualnih delavcev.

Iz Spanije

Madrid, 4. maja. AA. Zaradi spora z Zamorro v katalonskem vprašanju je notranji minister Mavra odstopil. Novinarjem je dejal, da je bil Zamorra proti separatističnim težnjam Kataloncev preveč popustljiv, kar ogroža špansko republiko.

„Do X“ v Afriki

Pariz, 4. maja. AA. Iz Saint Louisa poročajo, da je pristalo tamkaj veleladstvo »Do X«. Ko je obnovilo svoje zaloge goriva, je nadaljevalo pot v Bolamo v portugalski Gvineji, odkoder bo letelo preko Atlantskega oceana v Južno Ameriko.

Mesto pol milijona - 2 Din odškodnine

Pariz, 4. maja. AA. Civilno sodišče je oddalo izdajatelja, ki je objavil sliko in življenjepis teniskega šampiona Borotre v reklamne svrhe, na 1 frank odškodnine. Borotra je tožil izdajatelja za 250.000 frankov odškodnine. Vendar je sodišče smatralo, da Borotra ni imel materialne ne moralne škode in je zato tako malo oddalo.

Razprava o umoru T. Sleglja

Zagreb, 4. maja. Z. Danes ob četrti na 9 se je pričela glavna razprava proti Marku Hraniloviču in drugim, ki so obtoženi umora Tonija Sleglja. Ko je veliki senat, ki mu predseduje predsednik sodnega dvora g. Bubanj, prišel v dvorano, so prišli tudi državni tožitelji dr. Marko Ružič, nato zastopnik dr. Pečarič in branilci dr. Vlado Matek, dr. Mirko Košutič, dr. Ivan Pernar, dr. Stefan Košutič, dr. Pober, dr. Josip Hrovat, dr. Ivan in Anton Ramljak, dr. Jančičević, dr. Dražić, dr. Milan Budak, dr. Ilija Jakovljevič, dr. Protulipac in drugi. Ko je senat zavzel mesto, so pripeljali v dvorano 23 obtožencev. Predsednik sodnega dvora Bubanj je otvoril razpravo in pozval državnega tožitelja dr. Ružiča, da prečita obtožnico. Dr. Ružič je začel čitati obtožnico in obširne razlage. Večina njih je obtožena po zakonu o zaščiti države. Na glavno razpravo je pozvanih 83 prič. Prečitalo se bo tudi veliko število izjav raznih prič med preiskavo, dalje strokovna mišljenja, grafološka mišljenja, izjava puškarskih strokovnjakov, prototehnični veščakov, električnih veščakov itd. Procesu prisostvuje tudi soproga pokojnega Sleglja, tehnični oddelek banke uprave, direktorja državnih železnic v Zagrebu, komanda žandarmerije in drugi. Današnje »Novosti« na 13 polnih straneh drobnega tiska prinašajo obtožnico proti morilecem Tonija Sleglja.

Belgrajske veselje

Belgrad, 4. maja. Z. Da bi se popravilo težko stanje mornarjev na trgovskih ladjah radi slabih plač, je zahtevala splitska delavska zbornica pri ministrstvu trgovine in socialne politike potrebne korake, da se s pomočjo vlade regulira vprašanje plač mornarjev na trgovskih ladjah. Belgrad, 4. maja. Z. V toku prihodnjega meseca bo v Belgradu osnovana podružnica jugoslovanske-madžarske trgovske zbornice v Budimpešti. Belgrad, 4. maja. Z. V Sofiji so zaključena pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo glede dvolastniških posestev. Jugoslovanski delegat Janković bo po svoji vrnitvi v Belgrad poročal o poteku pogajanj. Belgrad, 4. maja. Z. Pogajanja, ki so se vodila za snovanje privilegirane družbe za izvoz živine so končana. Naloga te družbe je organizacija izvoza živine v Češkoslovaško, Grško in Madjarsko, a razven tega bo delala družba tudi na tem, da bo živina, ki se bo izvažala, odgovarjala vsem zahtevam inozemskega trga.

Socializem in patriotizem

Pariz, 4. maja. fr. Predsednik zunanjepolitičnega odbora v francoskem parlamentu, Paul Boncour, je imel na obnem zboru rudarske strokovne zveze velik govor, v katerem je ožigosal vse tiste, ki očitajo socializmu in socialističnemu pokretu sploh brezdomovinstvo in nepatriotično čuvstvanje. »Kako bi se moglo besede, kakor ni treba armade, ali niti enega moža in enega santima za državno obrambo, izgovarili v stranki, ki jo je ustanovil veliki Jean Jaures? Socialistični voditelj je pozval redarje, da naj se spomnijo na umirle velike vodje francoskega socialističnega pokreta, ki so bili vzorni domoljubi in katerim socialistične ideje niso zakrivale najvišji ideal, ki jih je vezal na njih domovino, namreč njeno obrambo. Oni, ki trdijo, da ne obstajajo nikake vezi med delavskim razredom in med domovino, zalijo dostojanstvo francoskega delavca, ki je vedno smatral za svojo najvišjo in najlepšo dolžnost, darovati svoje življenje za obrambo svoje očetnjave. Jean Jaures, Guesd, Fallieres, Albert Thomas, vsi ti veliki predniki socialističnega pokreta, so ob odločilnem trenutku storiili svojo dolžnost, prvi je padel v trenutku, ko mu je srce zapletelo v najtežji ljubezni do domovine ob izbruhu svetovne vojne, drugi je svojo

genialnost stavil na razpolago obrambi domovine, kot organizator industrije za municijo in za težko artilerijo, s katero si je Francija priborila končno zmago. Delavske mase bodo tudi v naprej imele oči obranjene v to smer ter bodo znale v odločilnem trenutku, kadar bo treba braniti dom, dvigniti orožje ter pregnati sovražnika, da ne bi onemogla materne zemlje. Kakor francoski socialisti, je končal slovoji advokat Paul Boncour, tako mislijo tudi drugi, kajti poved, kamorkoli sega socialistična tamsel, ni prostora za brezdomovinstvo. (Paul Boncour je danes eden najbolj znanih advokatov mednarodnega splošnega ter spada kljub svojem stikom z levčarskimi socialisti med najbolj začetne povablence visokomedijske pariske in mednarodne družbe. Mnogokrat se je njegovo ime že imenovalo v zvezi z ministrstvom za zunanje zadeve, katero bi bil on radevolje sprejel, da mu ni socialistična stranka preprečevala sodelovanja v vladi, v kateri bi sedel preveč zgrizeni desničarji. On se je prepovedal uklopi ter ostal neutralen aspirant za večje vloge, katere bi on brez dvoma igral z isto virtuoznostjo, katero je pokazal kot najodličnejši govornik francoskega parlamenta. Iste neprimamljive protivnik razorožitvenega programa pri Zvezi narodov v Zenevi in kol pravni zaslupnik velikih mednarodnih obtožencev modro arši.)

Zopet izgredi v Egiptu

Kairo, 4. maja. AA. Včeraj popoldne je prišlo v Denisuef do krvavih spopadov med policijo in demonstranti. Policija je streljala, ubila osem in ranila 46 oseb. Ranjenih je bilo tudi sedem strankov. Notranji minister poroča, da je bilo ubitih samo šest oseb in tri ranjene. Nemiri so nastali pri prihodu Nuhina pabe, ki je prišel v spremstvu šestih članov izvršilnega odbora vafdistične stranke.

Kongres mednarodne trgovske zbornice

Washington, 4. maja. Z. Danes je odprt šest kongres mednarodne trgovske zbornice, na katerem je zastopanih 47 narodov. Kongres je otvoril sam predsednik Hoover. Ameriški kandidat Barnes je v razgovoru s častniki naglasil, da je namen kongresa mobilizirati vse moči sveta, da se odpravijo zapreke, ki stojijo na poti gospodarstva.

Kmet, tvoja zemlja je zdrava...

Zanimiv poljedeljski program nemških narodnih socialistov — Zemljo treba rešiti vseh vknjižb

Dunaj, 4. maja. d. Listi so zopet objavili zanimiv kmetijski program, katerega so že pred enim letom (30. marca 1930) izdelali nemški narodni socialisti za Nemčijo, kakor tudi za Avstrijo. Program je tako obširen in posega tako globoko v sodobno stanje poljedelstva, kakor tudi v splošno poljedeljsko politiko, da ga je treba vsaj registrirati kot zanimivost, kajti za enkrat še ne obstajajo nikaki pogoji, da bi se brez socialne revolucije mogel v celoti izpeljati. V naslednjem navajamo poglavitne točke tega programa. Narodni socialisti zahtevajo: 1. Da se zniža zemljiški davek in vsi drugi davki, ki obremenjujejo poljedelstvo, 2. Carinska politika mora koristiti razvoju poljedelstva, 3. Zemlja mora biti pravno tako zaščiten, da bo služila edino prehrani nemškega ljudstva, 4. Dedna pravica naj ostane, toda samo pogojno, da se bo zemlja izkoriščala v splošno dobro vsega naroda, 5. Ustanoviti se mora stanovsko vrhovno sodišče, ki bo čuvalo, da se ta pogoj izpolnjuje, 6. Zemljo mora lastnik obdelovati sam, 7. Država kot najvišja oblast obdrži neke vrste splošno prodajno pravico, 8. Vsaka vknjižba na zemljo je prepovedana in država mora nuditi poljedelcu potrebne kredite, 9. Davki morajo biti v sorazmerju, 10. Država ima v gotovih slučajih pravico razstavit pred vsak, kadar ugotovi, da se zemlja slabo obdeluje, ali kadar je zemlja last nemških posestnikov, 11. Krivičnim potom pridobljena zemlja se brez odškodnine odvzame, 12. Država naj skrbri za smoterno kolonizacijo, 13. Poljedelstvo delavstvo naj bo potom posebnih delovnih pogodb zaščiten in izvršeno v kmetijske družine, 14. Ta program ne bo izvedla stanovska, nego politična organizacija. Najbolj zanimiva točka v programu je prepo-

ved zemljiških vknjižb. Do sedaj se ta zahteva še ni nikoli tako izrazito poudarila in morebiti tudi še nikoli ni bila kmetijska zemlja potrebna zaščite, kakor dandanes. Akoravno, kakor zgoraj omenjeno ni lahko misliti, da bi ta zahteva v doglednem času postala dejstvo, je vredna posebne belizbe, ker odgovarja dejanskim potrebam poveljnega kmetijstva. Morebiti je ta zahteva v svoji splošnosti preostala, morebiti niti ni potrebna za nemškega kmeta, ako se pa pomisli na stanje kmeta po nekaterih vzhodno-evropskih državah, kjer je zemlja postala last bank in raznih oderuhov, postane takoj jasno,

Madjarski gospodarski načrti

Prva skrb, pomagati kmetu

»Budapester Lloyd« je prinesel v svoji številki od 30. aprila interesantno razpravo o intenziviranju madjarskega gospodarstva. Glavna skrb se posveča notranjemu delu Madjarske, takoimenovanemu »Allöndu«, ki trpi skozi vse leto, razen v maju ne na pomankanju dežja. Potrebno bi bilo napraviti načrt za desetletja naprej, v toku katerih bi mogli izvesti umetno namakanje vse pokrajine. V to svrhu so se različni strokovnjaki mudili v španski pokrajini Barceloni in v Italiji, kjer so si ogledali tankajšnje naprave in kjer se je umetno namakanje — davi v zelo težavnih okoliščinah — zelo lepo izvedlo. V Madjarski bi bilo to veliko lažje, ker je tukaj bolj pripraven teren za to. Glavno vprašanje pa je v tem, kje dobiti denar. Madjarska sama ga nima. Potreben bo torej tuj kapital. V poštev bi prišla samo dolgoročna

kako velikanska važnosti bi bila zakonodaja, ki bi strogo kontrolirala vknjižbe in tako rešila kmeta pred propadanjem.

Druga zanimivost tega programa, na katero je tudi treba opozoriti, je način, kako globoko sega propaganda nemških rasistov, ki hoče dosledno izrebiti iz mej nemške države vsakega inozemskega lastnika nemške zemlje. Gotovo je, da se ta grožnja ne bo izvedla, vendar pa naj služi za opomin vsem onim, ki računajo s tem, da bo vsenemstvo kdajkoli zavzelo bolj spravljivo stališče napram drugim narodom. Posojila, kajti ta stvar se v par letih ne bo rentirala. Ze doslej je bila vsa politika Madjarske za tem, da dobi posojilo pod ugodnimi pogoji in lahko z gotovostjo trdimo, da bo tudi v bodoče to glavni predmet ogrske državne politike. Potrebno bi torej bilo najeti dolgoročno posojilo, s pomočjo katerega bi se mogla izvesti dela za umetno namakanje, za elektrifikacijo dežele itd. Ker Tisa ne bi imela dovolj vode za tako razsežna dela, bi mogli napeljati vodo iz Donave. Ko bi se to izvedlo, bi bila dana lepa prilika za pridobivanje boljše vrste sadja, zelenjave itd. Skratka ta del Ogrske bi postal najbogatejši in bi bila s tem madjarska gospodarska kriza rešena za dolga leta. Pri napeljavi umetnih kanalov bi se morale graditi tudi zavornice. Potom teh bi se dalo zgraditi dovolj električnih central, ki bi dalele električno energijo celi državi.

Medn. vzorčni sejmi v N. Sadu

Belgrad, 4. maja. Z. Za toletno mednarodno razstavo in vzorčni sejem v Novem Sadu so prijave sodelovanja mnoge tvrdke iz vseh evropskih držav. Trgovinsko in poljedeljsko ministrstvo je s svoje strani odobrilo velike kredite, da bo ta razstava čimbolje uspeša.

Dalmatinsko društvo v Trstu

Trst, 4. maja. Z. Včeraj se je vršila letna skupščina dalmatinskega društva. Društveni sekretar Verbanjo je predložil obširen referat o delu tega društva v preteklem letu. Društvo je protestiralo proti okrožnici prevzajenega nadškola g. dr. A. Bauerja; v Viterbiu; rezidenci d'Annunzia, se postavili dalmatinski steber, ki naj bo priča italijanske kulture, kateri naj bi zakril značaj barbarskega in spajenega spomenika Gregorija Ninskega, ki kaže perisli v italijanskem Splitu. Z glavne skupščine so bili poslani pozdravi zatiranim bratom v Dalmaciji, Dalmatinsko zastavo so pokrili s črno kopreno, ki se bo polgoma trgala tako, kot se bo osvobodila ta zemlja in dokler iz rimskih in benečanskih stolpov od Raba do Pernste ne bo zaplapolala svoja zastava, simbol osvobodjene Dalmacije.

Jugosl.-poljski kongres zaključek

Varišava, 4. maja. AA. Jugoslovanski delegati na poljsko-jugoslovanskem kongresu, ki se nahajajo v Krakovu, so si ogledali večeraj mesto in se udeležili proslave poljskega narodnega praznika. Delegati so položili večeraj venec na grob slavnega poljskega pisatelja Sienkiewicza. Na krakovski univerzi je bila svečana seja, kjer je v svojem govoru predsednik kongresa Kneblevski naglasil, da predstavlja jugoslovanski-poljski kongres velik napredek v zblizanju med obema narodoma. Govorili so še rektor univerze, podpredsednik trgovske zbornice Kviatkovski, Zaviłinski, ki je govoril srbohrvatsko, profesor krakovske univerze Mole, ki je govoril poljsko in srbohrvatsko ter naglasil, da je misel na Poljskem svojo drugo domovino, in končno so govorili še predstavniki poljsko-jugoslovanske lige iz Poznania in Varišave ter predstavnik iz Vilne. Trgovska zbornica je priredila na čast delegatom svečan banket.

Fuzija v slovenskem časopisju

Z ozirom na članek pod gornjim naslovom dne 26. aprila smo prejeli: V imenovanem članku ste zapisali tudi, da se bo pri Zvezi slovenskih združenj v smislu tega sporazuma izvršila izprememba. Ta vest ni resnična, zakaj merodajni organi Zveze niso niti sklepali o tem niti se niti sicer kdaj o tem govorili. Prav tako tudi ni res, da bi se izvršila v naslovu Zveze taka sprememba radi kakšnega zunanjega povoda. Upravo Zveze voli samo njen občni zbor in to popolnoma neodvisno in samo z združenimi vidiki. Z odličnim spoštovanjem: Zveza slovenskih združenj v Ljubljani, r. z. t. o. z.

Na kongresu poljsko-jugoslov. lig

Warszawa, 1. maja 1931.

Z Gdynje smo se preko Gdanska (Danziga) prepeljali v Warszawo, kjer sta imeli dne 29. in 30. aprila zborovanja kulturna in organizatorična sekcija. Predaval je znani pisatelj Ossendowski. V predsedstvu sta bila od Slovencev F. S. Finžgar in R. Molé. Na otvoritvenem predavanju je predavala hrvatska pisateljica Zdenka Marković o Bronislavu Grabowskem in njegovih zvezah z Jugoslavi. V sekcijah so bili pretrseni referati o kulturnih zvezah med Jugoslavi in Poljaki (načelnik Presbiraža Radovanović), o literaturi (kritik in prevajalec iz srbohrvaščine Boguslawski), o časnikařtvu (Krakov) in o stanju v organizaciji poljsko-jugoslovanskih lig (dr. V. Kneblewski in Wozniak za Poljsko, za Jugoslavijo pa Radovanović, Molé, Curčić in Vojnović). Iz teh referatov posnemamo, da deluje na Poljskem Poljsko-jugoslovanska liga z V. Kneblewskim na čelu z društvu v Warszawu, Poznaniu in Lwowu, in Slovanski klub v Krakovu, ki zasleduje iste cilje z ozirom na zveze s Slovani sploh. V Jugoslaviji imamo doslej še medseboj organizatorično nezvezana društva v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Skoplju, pripravljajo pa se krožki v Mariboru in drugod. Kongres je izrazil željo, da bi se podobno poljskim tudi jugoslovanska društva združila v skupno reprezentativno telo. Najstarejše med jugoslovanskimi društvi prijatelji Poljske je ljubljansko, ustanovljeno l. 1911, kot odgovor Slovencev na sprejem slovanske delegacije leta

1910 ob grunvaldskih slavnostih v Krakovu. Vsporedno s temi posvetovanji so se sestali tudi zastopniki slovanskega sporazuma književnikov. Navzoči so bili zastopniki češke, jugoslovanskih in poljske literature.

Dne 30. aprila ob 4 pop. je kongres zaključil svoje delo v kulturni in organizatorični sekciji, odobril vrsto rezolucij in sklenil, da se prihodnji kongres priredi v Jugoslaviji, enako kot ta v obliki propagandnega potovanja združenega s posvetovanji.

Iz referatov o delovanju posameznih kulturnih strok na jugoslovanskem zblizanju smo posneli, da so se žurnalisti že l. 1929 ob razstavi v Poznaniu, ko je prišla na Poljsko jugoslov. delegacija z Radovanovićem na čelu, združili v vseslovansko zvezo; taka zveza obstoja dalje za Sokolsko organizacijo, za katoliško dijaštvo, za literarni in gledališki sporazum in za nekatere druge panoge. Zeleti bi bilo, da bi se ustvarjale take podobne zveze na vseh poljih in da bi v poljsko-jugoslovanskih zadevah čim ožje sodelovale z našimi ligami.

Včeraj in danes so si jugosl. gostje ogledali znamenitosti Warszawe, predvsem kraljevi dvorec in kraljevi poletni gradič Łazienki v najlepšem varšavskem parku.

Danes je prvi maj. Po cestah se vrše obhodi socijalistov, za red skrbe močno pojačene straže, narodna Warszawa pa se že pripravlja na praznovanje največjega poljskega nar. praznika, praznika konstitucije z dne 3. maja.

Italijanščino uvajajo v cerkve

St. Peter na Krasu, 3. maja.

Na ukaz tukajšnjega vojaškega poveljnika se je danes prvič v naši cerkvi vršila italijanska služba božja s pridigo. Opravil jo je vojaški kurat Silvestri. Opravilo je prisostvovalo vojaštvo in drž. uradništvo. Ta italijanska cerkvena slovesnost je bila le demonstrativnega značaja. Fašisti napovedujejo drugo italijansko sv. mašo za 24. maja, to je za dan obletnice italijanske vojne napovedi Avstriji. Solški voditelj je zaukazal učiteljem, naj do tega dne naučijo slovenske otroke italijanske cerkvene pesmi, da jih bodo lahko peli na koru. Otroci pojdejo v cerkev v črnih srcah. — Očividno gre za poskus, da se uvede italijanščina v

slovensko cerkev in da se otroci odtrgajo vplivu svojega župnika. V Istri že zdavnaj ne pusti šolsko vodstvo v nekaterih krajih, da bi slovanski župniki pridigali otrokom v hrvaškem ali slovenskem jeziku.

*

Ford je končno povsem likvidiral svoje delavnice v Trstu in jih prenesel v Genovo. Za Trst, odkoder je Ford nekaj časa zalagal ves Balkan s svojimi avtomobili, pomeni to veliko zgubo.

Zginil je z doma 19 letni Maksimilijan Černič iz St. Petra pri Gorici. Fant je zapustil dom v nedeljo zjutraj. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči Černičevi družini v St. Petru št. 200. Tako poročajo tržaški listi.

Velik požar v Št. Vidu

Št. Vid nad Lj., 5. maja.

Okrog dveh ponoči je izbruhnil v delavnici in skladišču zvonarne in livarne v Št. Vidu požar, ki se je razširil z velikansko naglico tako, da je bilo mogoče rešiti le prav malo. Lastnik Ivan Kogovšek trpi občutno škodo, ki znaša okrog 400.000 Din in je krita le deloma po zavarovalnici.

Kako je nastal požar, ni znano. Mogoče ga je podtaknila zlobna roka. Prav tako pa je mogoče, da je zanetil požar ogorek cigarete, ki ga je vrgele kak delavec na tla. Ker je bilo v delavnici dovolj vnetljivih smeti, je prav mogoče, da je cigareta zažgala smeti, ki so počasi začele vedno bolj goreti, tako da se je ogenj razširil še kasno ponoči. Prvi je opazil ogenj sosed mizar Fojkar Jože, ki je spal v sosedni hiši nasproti skladišču. Iz spanja ga je zbudilo pokanje in piskanje. Ogenj se je namreč razširil takrat že tako, da je pokala opeka na strehi, žvižgal pa je minimaks aparat, ki je bil v skladišču. Radi vročine se je gasilna tekočina v aparatu raztezala in s piskanjem uhaljala. Mizar Fojkar je začuden pogledal skozi okno in videl od plamenov že razsvetljeno skladišče. Vstal je in zbudil domače ter tekkel na cesto klicati ljudi. Kmalu se je prebudil ves Št. Vid in hitel na kraj nesreče. Medtem pa je ogenj objel že vse skladišče in gorel z velikansko silo.

V skladišču je bilo spravljenega okrog 10 kubičnih metrov lesa, lipovega, javorjevega in hrastovega, ki ga rabijo za izdelavo lesenih modelov. Poleg tega je bila tam vsa zaloga

oglja in koksa. Skladišče samo je bilo v glavnem iz lesa in opaženo z deskami. Pod streho skladišča so bili spravljani najrazličnejši leseni modeli in šablone za izdelovanje kalupov za zvonove. Razumljivo je, da je ogenj našel na ta način v skladišču najboljše gorivo in se razširil z velikansko naglico. Plamen je švilgal visoko v nebo, okrog pogorišča se je razširjala neznosna vročina. Vso naglico so prišle na pomoč brigadne iz Št. Vida, Dravetj, Guncelj in vižmarska motorna brigadna. S pomočjo te se je šele posrečilo udušiti ogenj in ga omejiti, tako da ni prešel na blizu stoječe zidano poslopje livarne. Okrog štirih je bil požar v glavnem udušen, vendar so gasilci vztrajali pri napornem delu do jutra. Poleg vsega lesa in drugega shranjenega materiala so bili nameščeni v skladišču še stroji: električni motor, stružnica za les, vrtilni in brusilni stroji, tehnica, mnogo orodja in mnogo kalupov. Poleg tega je uničenih okrog 8000 kg vlitih izdelkov, ki so bili spravljani v skladišču.

Gasilci so potem, ko so s pomočjo šentiviškega prebivalstva omejili in udušili ogenj, razkopali in raztrgali črno, ožgano tramovje. Sreča je bila, da so imeli zadosti vode, ki so jo črpali naravnost iz velikega rezervoarja za gasilskim domom. Sedaj širle v zrak ožgani tramovi strednega ogradjaja. Iz kupov, polnih sesute žerjavice, pa se kadil še ves dan. Otroci brskajo po pogorišču, kjer ni preveč vroče in iščejo ostankov. Upamo, da bo pogorelec nesrečo, ki ga je zadela, pogumno preстал in da se mu bo posrečilo postaviti na pogorišču novo poslopje.

bilo mogoče priti, ker je imel mlin gosto zamrežena okna. Kljub temu se sumi, da je bil požar podtaknjen od zlobne roke. Mlin je bil zavarovan pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani za 10.000 Din.

Malo prej je požar popolnoma uničil tudi žago posestnika g. Potočnika, vulgo Povha pri Novi cerkvi. Ko je po celodnevem delu ponoči žaga počivala, so naenkrat opazili, da je že skoro vsa žaga v plamenu. Prihiti so ljudje iz vseh strani, ter kmalu nato tudi gasilno društvo iz Nove cerkve. Kljub temu, da so gasilci, kakor tudi drugi ljudje na vso moč gasili, ni bilo goreče žage mogoče rešiti, ter jo je ogenj v kratkem času popolnoma upepelil. Komaj se je gasilec posrečilo, da so otepi zraven stoječo hišo, katero je tudi ogenj že objemal. Žaga je pogorela popolnoma, tako da ima g. Potočnik okrog 20.000 Din škode, katere se pa krije z zavarovalnico. Vzrok požara je popolnoma neznan, posebno še zato, ker ponoči, ko je požar nastal, ni bilo nikogar na žagi, ter je vse delo ponoči počivalo.

Zopet dva požara na Dobrni

Dobrna, 6. maja.

Komaj se je nehalo govoriti o požaru pri Jungerti, že se je v nedeljo v zgodnjih urah bliskovito raznesla vest, da v Črni v Zopet go. Ugotovilo se je, da je v plamenu mlin posestnika Ivana Oranjeka iz Črnoce, občina St. Janž. Imenovani je imel svoj mlin od svojega doma precej oddaljen, tako da je v mlin šel samo tedaj, kadar je imel kaj mleti. V nedeljo zjutraj ga pride naenkrat klicati njegov sosed, ki mu pove, da je njegov mlin v plamenu. Ko prestrašen Oranek pride do svojega mlina, vidi, da je res ves v plamenu. Pridrli so ljudje iz vseh strani. Kljub temu, da so z vso vneto gasili, ni bilo gorečega mlina več mogoče rešiti. Zelo čudno je, kako je požar nastal ker v mlinu ob tem času ni bilo ni žive duše, ter tudi ni nihče tam kuril. Gospodar pravi, da v mlin kakšnemu tujcu ni

Jugoslavija očaruje...

njena solčna obala...
njena čarobna jezera...
in zobje njenih prebivalcev.

Njena obala obžarjena s svetlim solncem, njena jezera bogata redkih čarov so kakor zobje njenih prebivalcev dragocen dar lepe prirode. Ali zato vendar s preudarnostjo stotisoče Jugoslovani neguje svoje zobé s Sargovim Kalodontom. Blagodejna pena te zobne kreme polepšuje zobé z blestečo čistoto in čuva usta nalezljivih kali.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

Slovenci na Jutrovem

Beyruth, 25. aprila.

Morda vas bo zanimalo, kako s Prosvetno zvezo potujemo po Jutrovem. Takale je bila naša pot:

12 nas je v petek zjutraj odšlo iz Ljubljane, in sicer pomožni škof mariborski g. dr. Tomažič, ki nam je vsem najljubeznivejši prijatelj, župnik Podbevšek, župnik Cede iz Studencev, njegov brat, zdravnik dr. Cede, ing. Klotz iz Laškega, gospa Rottermann iz Gradca, gđ. Korene iz Metlike, trgovec Lipša iz Maribora, trgovec Tombah iz Maribora, uradnik Eržen iz Hrastnika in frančiškanski brat Oštr iz Trsat. Vozili smo se skozi Postojno v Trst, od koder smo se peljali do Mestre, odtod pa z brzovlakom v Milan, kamor smo prišli ob 6 zvečer. Drugi dan smo si ogledali znamenito gotsko stolnico in z njene strehe ves Milan. Nato smo bili tudi na razstavi, kjer ima tudi Jugoslavija prav lep paviljon. Popoldne smo že drveli proti Genovi, kjer smo zopet prenočili. Dne 18. t. m. smo z vzpenjačo prišli na grič Righi, od koder je lep razgled po Genovi. Vzpenjača je taka kakor približno iz Trsta na Opčine. V Genovi se nam je najbolj dopadla cerkev Nunziata iz XV. stoletja, vsa iz kararskega marmorja, v katerem je vdelan rdeči pirenejski marmor. V zadnjem stranskem oltarju na levi je zelo lepa slika Zalostne Matere božje. V tej cerkvi smo bili pri maši tudi 19. aprila, nakar smo si ogledali krasno genovsko pokopališče na griču. Popoldne smo se vkrcali na ladjo in zvečer zapustili Genovo. Drugo jutro smo se zbudili že na odprtem morju. Ves dan je bilo oblačno. Naša družba si je preganjala dolgečas s pripovedovanjem, branjem in pisanjem. Zelo smo bili zadovoljni s hrano. Ves dan so nam bile na razpolago kopeli. Na ladji je bilo največ Nemcev, pa tudi precej Angležev, Švedov, Norvežanov, Holandcev, Švicarjev, Avstrijcev, Poljakov, Čehoslovakov, Belgijcev, sploh vseh narodov Evrope. Vsega skupaj nas je bilo 710 potnikov. Povečini smo si privoščili eno čašo ali dve piva, ki je bilo dobro in nedrago.

Dne 21. aprila ob pol 1 ponoči smo prispeli v neapeljsko luko. Nekateri so navdušeno pričakovali lepega Neaplja, pa so bili razočarani, ker ni bilo nič videti. Drugi dan je bilo deževno vreme in meni pristnemu Kranju je bilo strašno žal, da sem pozabil na staro kranjsko tradicijo in šel po svetu brez marele. Ob pol 9 smo se odpeljali v Pompeje, kjer smo si ogledali ondotne izkopanine in starine, nakar smo se vrnili na ladjo. Vezuv nam je ostal zaprt in zakrit, ker je bilo oblačno. Po kosilu smo si ogledali Neapelj in Solfataro, kjer smo videli tekočo lavo. Tu so naravne žveplene kopeli, ki imajo 45 stopinj toplote. Nazaj grede smo imeli lep razgled na otok Nidiro, kjer so zaprti jetniki, obsojeni na dosmrtno ječo. Ponoči smo zapustili Neapelj in bili 22. aprila na odprtem morju, ki pa je bilo zelo nemirno, tako da je marsikdo mojih sopotnikov dobil morskoro bolezen. Moj kranjski želodec pa se ji je junaško ustavil.

Na ladji smo vsak dan imeli službo božjo. Opoldne 22. aprila smo se peljali mimo Liparskih otokov, na katerih je toliko pregnancev naše slovanske krvi. Najbližji nam je bil otok Stromboli z vulkanom istega imena. Čez dan se je vreme zboljšalo in ob pol 5 popoldne smo se peljali skozi Messinsko ožino. Prav dobro smo videli Messina na desni in Reggio na levi strani. In že smo bili na odprtem morju. Naslednji dan nas je že solnce dobro žgalo. Ob 9 zvečer smo pluli mimo Krete. Opoldne smo pomaknili ure za eno uro naprej, kar se nam je potem utepalo drugo jutro pri vstajanju. 24. aprila zjutraj smo še vedno pluli mimo Krete. Dolgečas nam ni bilo. Na pekočem solncu smo se gregli ko martinčki. Dne 25. aprila smo imeli ob 8 zjutraj katoliško mašo v veliki dvorani, nato pa več pridig. Najprvo nam je v irskem jeziku pridigal irski nadškof, nato nam je nemški župnik govoril v nemškem jeziku, nakar je maševal naš škof g. dr. Tomažič ter pridigal v slovenščini. Bilo nas je veliko pri sv. maši, kar nas je vse razveselilo. Za nami so imeli svoje opravilo protestantje. Iste

ga dne zjutraj smo zagledali otok Ciper. Tu nam je priplul nasproti angleški motorni čoln s častnikom, krmarjem in tremi vojaki, pokritimi s turškimi tesli. Vprašali so nas, kam in po kaj se peljemo. Ko so dobili zadovoljiv odgovor, so se vrnili. Mi pa smo nadaljevali svojo pot in srečno prispeli v Beyruth, v soboto, 25. aprila ob 8 zvečer. Jutri se odpeljemo v Baalbek, nakar se vrnemo na ladjo, s katero bomo nadaljevali pot v Egipt in v Palestino. I. Z.

Tramvaj v Selenburgovi ulici

Ljubljana, 5. maja.

Tramvaju se mudi na vse pretege. Selenburgova ulica izgleda že mnogo boljše. Zginili so ogromni prepadi in jarki. Po sredi se vleče betonirani pas, ki bo služil za temelj tramvajski progi. Na obeh koncih se razcepi v dva

vzporedna pasova. V sredi, kjer je ulica najožja, pa je en sam, kakor bo tudi en sam tir. Tračnice so že položili po vsej Selenburgovi ulici. Tudi varenje je že končano. Pločniki, ki so bili skoro popolnoma razdrti, zopet nastajajo in bodo mnogo širši ko prej, kar je popolnoma pravilno, ker ima Selenburgova ulica tako velik osebni promet kakor le še malokatera ulica v Ljubljani. Česia bo sicer ožja, vendar to prometa ne bo oviralo. Sedaj kopljejo z največjo vneto ob Kongresnem trgu in pri uršulinski cerkvi in ne bo dolgo, ko bodo delavci z obeh strani zadeli skupaj.

Prenos kosti 28 padlih vojakov

Jesenice, 4. maja.

Prenos smrtnih ostankov žrtv svetovne vojne, pokopanih na vojaškem pokopališču, se je vršil te dni. Napravili so 28 majhnih krst, ter vanje položili okostnjake, vse skupaj pa zložili v zato pripravljeno grobnico v kapeli, oziroma pri vojnem spomeniku. Med 28timi mrličmi so zastopani skoraj vsi narodi bivše Avstrije. A tudi trije Srbi počivajo v skupni grobnici. Italijana, ki je bil tu pokopan, so pa že pred časom izkopali in prepeljali v skupen grob na ljubljansko pokopališče.

Zanimivo je, da so celo med tem malim številom trije neznanji vojaki, ko so bile Jesenice vendar še daleč za bojno črto. Koliko stotin neznanjih vojakov mora torej ležati na velikih vojaških pokopališčih. Poročnika Vilmana, tukajšnjega rojaka, ki je padel v koroških bojih, niso izkopali, ker je pokopan na splošnem pokopališču. Tako je torej na Jesenicah pokopanih 29 vojakov, ne všteti onih na posebnem pokopališču na Hrušici.

Amerika kliče: Razorožite se!

Evropske velesile pa se ne morejo sporazumeti

Washington, 5. maja. Vest, da se Italija in Francija nista mogli sporazumeti, da podpisata brodovni sporazum, ki se je po gentlemanskem dogovoru (kakor temu tukaj pravijo) bil že sklenil 1. marca v Rihu, je tukaj napravila naravnost porazen vtis, ker je ameriška diplomacija do zadnjega trenutka verjela v uspeh tozadevnih razgovorov med Rimom in Parizom.

Vsebinska italijanske note francoski vladi od 4. t. m. sicer ni objavljena, je pa merodajnim ameriškim mestom znana. Italija se v popolnem soglasju z Anglijo postavlja na stališče, da ne more sprejeti francoske interpretacije rimskega dogovora, češ, da bi to pomenilo reduciranje veljavnosti brodovnega sporazuma od šest let na štiri. Italija sicer zagotavlja, da želi miru in sporazuma, stavlja kompromisni predlog, ki ga pa, kakor se more že danes z gotovostjo reči, Francija ne bo sprejela.

Komisija za redakcijo brodovnega sporazuma, ki zbora v Londonu, se bo zato razšla in bodo delegati odpotovali vsak nazaj v svojo deželo.

Psihologičnega deprimirajočega učinka tega dejstva na dušo evropskih narodov ne bo mogla ublažiti vest, da bodo zunanji ministri Anglije, Francije in Italije, ki se sestanejo na seji Sveta Društva narodov 15. t. m. v Ženevi, tamkaj vprašanje brodovnega sporazuma zopet med seboj pretresali.

Zakaj pa sedanjem neuspehu te akcije ni več veliko upanja, da bi se mogli zunanji ministri evropskih velesil v Ženevi sporazumeti.

Zato se tukaj predvideva, da bo Svet Društva narodov, ki je bil lani določen kot datum za svetovno razorožitveno konferenco 2. februarja leta 1932, moral koalicijsko preložiti, kar se tukaj smatra kot prava katastrofa mirovne politike.

Stališče Zedinjenih držav napram tem težavam je zelo energično označil predsednik Hoover na otvoritveni seji Mednarodnega kongresa trgovskih zbornic 4. t. m., na kateri so bili navzoči delegati 46 evropskih in ameriških držav. Hoover je v svojem otvoritvenem govoru zvaljal:

Največja ovira gospodarskega napredka so prevelika davčna bremena v vseh državah, ki so potrebna, da se krijejo izdatki za vojsko in mornarico. Zato morajo gospodarski krogi vseh držav vplivati na svoje vlade, da se izvede razorožitev, oziroma čim izdatnejša redukcija vojnih sil. Narodi sveta imajo v sedanjem momentu pod orožjem v aktivni službi nad 5 in pol milijona mož, nevištevši 20 milijonov v rezervi. Letni izdatki za vzdrževanje teh sil znašajo okoli 500 milijonov dolarjev (to je okoli 27 in pol milijard Din). Kljub Kelloggovemu paktu prekašajo današnji izdatki kulturnih držav za oborožitev tozadevne izdatke pred svetovno vojno za 70%. To se pravi, da se čutilo države po verzajskem miru veliko bolj ogrožene nego so se čutili pred minulo vojno. Razume se, da daševno stanje narodov, ki se trajno bojijo novega konflikta in zato žive v popolni negotovosti jutrisnjega dne, kar najbolj deprimirajoče vpliva na gospodarstvo.

Zato pravi Hoover, da morajo vsi pridobitni krogi sveta vztrajati, da se izvede razorožitev in sicer odkrito, pogumno in na praktičen način.

Tako Washington, kar se tiče Francije, poudarja pariški tisk skoro soglasno, da sporazum z Italijo ni mogoč, dokler se ne razjasni njeno stališče k najbolj perečim vprašanjem sedanjega mednarodnega položaja. Francija ne more sprejemati nobenih obvez napram državi, o kateri ne ve, da-li se ne bo jutri postavila na stran njenih neprijateljev. Francija bo lahko šla v Ženevo popolnoma svobodnih rok, da preimri vsa internacionalna vprašanja in se opredeli tako, kakor to zahtevajo njeni nacionalni interesi.

Pariz, 5. maja. t. g. Glede italijanskega odgovora na zadnji francoski nelo v mornariškem vprašanju izjavljajo listi, da je italijanski odgovor ravno tako odklonilen kakor Hendersonov. »Matine« poroča, da odklanja Italija francoske zahteve po nadomestitvi 60.000 ton ne samo z ožrom na čl. 10 londonskega dogovora, temveč da se sklicuje tudi na to, da začasno zadrževanje je davno zastareli in neustrejni enot v službi ne daje Franciji nobene pravice da višje štečilo nadomestnih graditev. »Matine« zahteva v smislu angloških posredovalnih predlogov, da se skliče t. 1935 nova mornariška konferenca v svrhu poravnave spora glede nadomestnih graditev v zadnji instanci. Italija se že vnaprej obvezuje, da bo brez ugovora priznala izrek te konference. »Matine« pa pravi, da Francija takega skoka v negotovost ne sme tvegati.

Zaupnica Briandu

Pariz, 5. maja. t. g. Na današnji prvi kratki seji, ki jo je imela poslanska zbornica po velikonočnih počitnicah, so dale interpelacije o zunanji politiki, predložene deloma že pred počitnicami, priliko za nekakšno poskusno glasovanje, ki je bilo simptomatičnega pomena. Včeraj in danes so zahtevali, da se debata o interpelacijah odgodi na čas po volitvah predsednika. Poslanska zbornica pa se je izrekla proti temu. Proti glasovom vse desnice je zbornica odločila, da bo zunanje politična debata v četrtek in petek, tako da bo imel Briand možnost, imeti s svojimi nasprotniki obračun še pred 13. majem. V parlamentarnih krogih se računa s tem, da bo Briand v tem boju zmagal z večino najmanj 480 do 500 glasov in da bo ta njegov uspeh premagal tudi njegove pomisleke, ki jih je imel do sedaj proti kandidaturi za predsednika republike.

Razprava o vrhopoliskem umoru

Belgrad, 5. maja. t. g. Danes dopoldne se je nadaljevala obravnava proti obtoženim atentatorjem na železniško progo. Zaslišan je bil Aleksander Gross. Obtožen je, da je v mesecu Juliju preteklega leta ilegalno delal proti naši državi v družbi s Šetkovičem, s katerim se je tudi večkrat sestajal v Peču. Obtožen je, da je razširjal defetistične črtopise in letake. V toku dolgega zaslišavanja zanika obtoženi Gross, da bi sploh sodeloval pri ilegalnem delu. Pri tem se je opazilo, da se izjave Tihomira in Grossa v vsem stvarno razlikujejo. Gross se je sam javil oblastem, ko je zvedel, da ga iščejo. Za Grossom je bil zaslišan Anton Pudrovec.

Razprava o umoru Slegla

Zagreb, 5. maja. t. g. Danes ob 8 se je nadaljevala razprava proti Mirko Hraniloviću in drugom Sodišču se sprejelo izvajanje državnega tožitelja. Najprej je bil zaslišan Pavel Glad, uradnik v kužni bolnišnici. Obtožen je, da je pri sebi hranil orožje in eksplozivni material. K njemu je Horvatek prinašal to orožje in ga prepričeval, da policija za to ne bo zvedela. Pozneje je policija našla pri njem 8 »Browning« revolverjev 9 mm kalibra, eno puško, 5 patronov, 2 skatli ekrazita, 2 zaprti omota z revolverskimi naboji, 6 komadov nenapolnjenih bomb, omoč z vžigalniki za granate, 8 kolobarjev vrvice za zažiganje min, skatlo polno ekrazita in patrone za zažiganje. Razen tega ga obtožujejo, da je pisal svoji soprogi neko pismo, v katerem je javil, da je njihova stvar dobra, samo da ne ve, ali bo izbruhnila že jeseni, ali šele spomladi. Iz tega zaključuje obtožnica, da je Glad deloval v teroristični akciji in pripravljaj revolucijo. Obtoženec se brani, da ni vedel, kaj mu je Horvatek daljal. Za njim je prišel na vrsto obtoženi Horvatek, ki je prevzel nase dolžnost, da teroristično akcijo, katera je imela cilj ojačati položaj dr. Pavelića in Perčeca v inozemstvu, čimbolje izvede. On je dobival eksploziv od Javora, kateri je ta material dobil od Herzega iz Reke. Dal je v treh tednih Horvateku okrog 20 revolverjev z municijo in dva paketa eksploziva. Horvatek se ne čuti krivega. Hrvatski stranki prava je pripadal, ker je tudi njegov oče pripadal tej stranki.

Dunajska vremenska napoved. Jasno, toplo, nagnjenje k nevihtam.

Metlika - samostojen okraj

Belgrad, 5. maja. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika min. sveta in ministra notranjih zadev predpisal in objavil zakon o ustanovitvi novega okraja metliškega s sedežem v Metliki. Čl. 1. Ustanovi se novi okraj metliški s sedežem v Metliki, v katerega pridejo dele občine: iz okraja črnomeljkega ob-

čine Božakovo, Črešnjavec, Gradac, Lokve, Metlika, Podzemelj, Radovica in Suhor, iz okraja jastrebarskega pa občina Radotica. Čl. 2. Ta zakon stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«. Obvezno moč pa dobi 31. julija 1931.

Šolsko vprašanje v Nemčiji

München, maja 1931.

Od našega dopisnika.

Nedeljo po godu sv. Petra Kanizija, našega nemškega svetnika in cerkvenega učenika, praznujemo že nekaj let takozvano šolsko nedeljo, ki naj predloži katoliškim staršem velik pomen šolskega vprašanja. Šolska nedelja je živ apel na vzgojno vest katoliškega naroda, da se zaveda ogromne odgovornosti, ki jo ima pri vzgoji svojih otrok. Ni se ni tajimo, da stoji naša mladinska vzgoja v globoki krizi. Razkrojevalni proces, ki ga na vseh straneh opazujemo, je močno oškodoval tudi delokrog tistih vzgojnih organov, ki so v prvi vrsti poklicani za vzgojo mladine. Vzgojni vpliv družine je že čez mero oslabilen. Družba in država je neprestano in sistematično politična iz vzgojnega polja. Na drugi strani pa šola podlega vedno večjemu poplavljenju in zunanostim, tako da o pravi vzgoji marsikje ne moremo več govoriti. Šola je postala sredstvo za dosego namena, ki jo, kako preskrbeti otroke, ne pa kako jih vzgojiti.

Vzglede na je do sedaj delovala konfesionalna šola. Toda radi vedno večjih gospodarskih težav, ko je njen organizem v zadnjih letih resno ogrožen. Sicer je treba priznati, da katoličani mnogo žrtvujejo za svoje versko šolstvo. Treba pa je tudi ugotoviti, da izobraženstvo kaže mnogo premalo potrebnega interesa za vzgojno vprašanje. Morda je temu kriva nekaj tudi državna šola sama. Kersechensteiner je nekoč opozoril, da je zgodovinski razvoj nemške šole zakrivil, da v ljudstvu ni pravega zanimanja za šolo. Narod je zato izgubil zanimanje za šolo, ker se ga je premalo pritegnilo k soodločevanju. Nimata nobene velike moderne kulturne države, ne Anglije, ne Francije in ne Amerike, kjer bi bila šola v toliki meri podpržavljena in podoben vzgojnimi vplivom, kakor pri nas v Nemčiji.

Sicer se s takim postopkom izobrazba res ne- kako izenači, ima pa to slabo stran, da se ljudstvo zaziblje v brezinteresično spanje, ker ve, da ga je država obsojila na pasivno vlogo v prvobitnem socialnem vprašanju. Državni šolski birokratizem

staršem ne pripušča skoraj nobenega vpliva na vodstvo šole. Posledica tega je, na kar je opozoril že Kersechensteiner, da ima na primer Anglež ali Francoz neprimerno večje razumevanje za šolo in da v neprimerno večji meri sodeluje pri šolskih reformah, kakor pa je to pri nas. Vedno bolj živo se zavedamo, da nam takozvani »sveti starševi«, ki obstojajo, ne morejo več zadostovati. Vsa važnejša šolska vprašanja treba svobodno in izbrano obravnavati v javnosti, če hočemo vzbuditi pri narodu zanimanje za šolo in v pozitivnem smislu orientirati in izoblikovati njegovo vzgojno vest. Čutimo bolj in bolj, da pri odločitvah v šolskem vprašanju nikakor ne sme odločevati le državni birokratizem, ampak vsi vzgojni elementi, predvsem seveda starši sami.

Dr. Viljem Färber — ki vam je znan po osebnih stikih — je napisal zelo pomembno knjigo: Šola v državi in narodu (Furche-Verlag, Berlin), kjer ugotavlja preneseno dejstvo, da nemška šola večkrat izgublja živ stik z življenjem. Šola ni več vzgojen zavod zalo, ker so izločene tiste sile, ki imajo v sebi največjo vzgojno moč. Nemške šole postajajo uradna mesta (behördliche Anstalten). Šola se ni dobra, če ima dober učni načrt in če sledi najboljšim uradnim odredbam. Da bo vršila svojo nalogo, mora notranje temeljiti na odločitvah vzgojnih silah, ki so stariši, učitelstvo in cerkev. Če bo šola hotela odgovorjati potrebam časa in varno voditi mladi roki mimo vseh neštevilih problemov, potem se mora orientirati nazaj k ljudstvu in zgraditi svojo zgradbo roko v roki z etično-vzgojno silo naroda.

Katoličani imamo dobro vođeno šolsko centralo v Düsseldorfu, ki letos zre s ponosom na dvojseletno blagoslovljeno delo v službi mladine, cerkve in naroda. Omenjena šolska centrala je delavno središče za katoliško šolsko gibanje po celi državi. Njena navodila dosegajo zadnjega katoliško organizirane učitelje. Enotno vodstvo, ki ga prevzema v šolskem vprašanju, je neprocenljive vrednosti za vso katoliško Nemčijo, zlasti spriči katolične raznolikosti državnega šolstva. Dr. W.

Obsedno stanje v Egiptu

Kairo, 5. maja. AA. Nad mestom je bilo proglašeno obsedno stanje. Celo po vsem Egiptu so mobilizirane. Splošno prevladuje naziranje, da bodo volitve odložene. Ni izključena tudi intervencija Anglije, da reši notranji položaj.

London, 5. maja. t. g. Narodni kongres Vaf-dove stranke, ki je sklican za jutri v Kairo, je bil prepovedan. Računati je torej z večjimi nemiri. Radi nemirov, ki so bili v nedeljo, je bilo doslej aretiranih 124 pristašev Vaf-dove stranke, katerih politika meri na to, da se izslji intervencija Anglije, ki pa hoče obvarovati strogo nevtralnost nasproti vsem egipt. strankam.

Kemal Paša zopet predsednik Turčije

Angora, 5. maja. AA. Danes je bilo otvorjeno četrti zakonodajno zasedanje turške narodne skupščine. Za predsednika skupščine je bil izvoljen predsednik republike Ghazi-Kemal. Predsednik vlade Ismed-paša bo formalno podal ostavko. Politični krogi sodijo, da bo Ismed-paša sestavil novo vlado z dosedanjim sestavo.

Znižani ital. železniški tarifi

Belgrad, 5. maja. AA. Italijanske državne železnice so odobrile to znižanje tarif od 1. marca za zagan ali s sekito obsekan les, za tranzit preko Trsta ali Reke in ki gre po morskem putu v inozemstvo:

a) 50% za pošiljke iz inozemstva preko Podbrda ali Postojne pinto franco scila legnami ali Trst pinto franco Duca D'Aosta ali Trst pinto franco B. M. III.

b) 75% za pošiljke preko Postojne na Reko pinto franco scila legnami Cagliano II. za domači izvoz iz Trsta in Reke preko Postojne v inozemstvo po obeli blagovni tarifi št. 50, ki je ugodnejša od pogodbene neposredne jugoslovansko-jadranske blagovne tarife.

Predavanje o Afriki

Ljubljana, 5. maja.

Danes zvečer ob osmih se je vršilo v veliki dvorani hotela »Union« skopičeno predavanje. Predaval je g. Leon Poljanec iz Maribora. Predavanje je obsegalo opis življenjskih razmer v Togu, ki je bilo nadvse zanimivo. Plininskemu društvu, ki je priredilo to predavanje, gre vsa zahvala, da je dalo priliko, da čujejo Ljubljancem izvirno poročilo o življenju iz Afrike. G. predavatelj je bil sam več let tam in je prinesel s seboj nadvse zanimivo zbirko originalnih diapozitivov. Škoda le, da so pokazali Ljubljancem tako malo zanimanja za to nadvse interesantno predavanje, ki je odprlo vsakemu poslušalcu pogled v popolnoma nov svet.

Za pogrešanimi letalci

Anguag-salik, 5. maja. AA. Rešilna akcija za pogrešenim polarnim raziskovalcem napreduje počasi. Kapetan Ahrenberg ni nadaljeval raziskavanja, ker je moral včeraj ves dan popravljati letalo, ki se je pokvarilo. Opremi ga je s smučkami, da lahko pristane na ledenih poljih. Znan raziskovalec polarnega ozemlja Stefanson sodi, da bo kapetan Ahrenberg vendarle našel Courtaulda in ga rešil.

Rim, 5. maja. AA. Letalsko ministrstvo razglasa, da je prejel od letalca Dirobilanta podrobna poročila o njegovi letalski nesreči. Kakor je znano, je moral Dirobilant pristati v Prago. Njegov mehanik Quaranta je zaradi nesreče hipoma zblaznel in se usmrtil.

Zadnje vesti:

Po konferenci Male antante

Uradni komunikacije

Bukarešt, 5. maja. t. g. Uradni komunikacije, ki so ga izdali zunanji ministri Male antante na koncu posvetovalni poudarja, da je konferenca Male antante bila danes popoldne končana, ne da bi se bilo v vprašanju nemško-avstrijske carinske zveze določilo končnoveljavno stališče Male antante. To vprašanje so obravnavali samo z juridičnega, političnega in gospodarskega stališča. Eventualno nagnjenje Rumunije in Jugoslavije na gospodarskem polju k nemško-avstrijski carinski uniji pa se je preprečilo z zadnjim francoskim predlogom glede gospodarskega načrta, ki interesira agrarne države. Ta predlog, ki nima nobenega drugega namena kakor preprečiti obnovo trgovinskih pogajanj z Nemčijo, je dosegel svoj namen, ker so se nemško-romunska pogajanja odgodila. Dr. Beneš je popustil edino v nekaterih točkah, ko je namreč priznal potrebo, da se imajo v agrarnih državah sklepni trgovinske pogodbe na podlagi sistema prednostnih carin. V vseh ostalih vprašanjih so ministri ugotovili, da imajo popolnoma ujemajoče se nazore. Dr. Beneš je danes popoldne odpotoval v Prago, dr. Marinković pa v Belgrad.

Odgovor Madjarske: razorožitev vnebovpijoč greh

Budimpešta, 5. maja. t. g. Na današnji seji poslanske zbornice, na kateri se je nadaljevala razprava o vojnem proračunu, je zahtevalo več poslancev vladno stranke, naj se vse poskusi, da se plačana vojska nadomesti s sistemom splošne vojske obveznosti, da so prezenčno stanje vojske prilagodi vojski sosednih držav. Vojni minister Gömbös je na koncu debate izjavil, da je trianonska mirovna pogodba dolo-

čila prezenčno stanje, ki je popolnoma nezadostno in je enako popolni razorožitvi. Važne stroke, kakor n. pr. letalstvo, so za Madjarske sploh prepovedane. Razorožena država pa pomeni za mir veliko večje nevarnost kot oborožena, ker lahko postane plen napadalca. Razorožitev Madjarske je v nobo vpijoča krivica. Francija porablja na leto 1 milijardo pengőjev za oboroževanje na suhem in v zraku. Kdor resno želi mir, mora ali dovoliti oborožitev tudi premaganim državam, ali pa razorožiti zmagovalce.

„Madjarska izzivanja proti Jugoslaviji“

Pariz, 5. maja. Robert Drai je napisal v listu L'Ordre članek pod naslovom »Madjarska izzivanja proti Jugoslaviji«. V tem članku pravi pisec, da so ugotovili tesne zveze teroristov z nekimi uradniki in organizacijami v Madjarski in da se je začela akcija proti Jugoslaviji v Madjarski. Proces v Belgradu je pokazal, da Madjarska ni ničesar napravila, da bi preprečila teroristično akcijo. Odkritja na tem procesu so pokazala, da so na delu organizacije, ki želijo rušiti mir in sejati razdor med narode. Kdo je na čelu teh akcij? In njihovi cilji? Znano je, da so to avstrijski monarhisti in madjarski legitimisti, ki ohrabreni po neki volesli želijo rušiti mir v centralni Evropi. Nato omenja v članku generala Sarkotića, o katerem pravi, da je ena glavnih oseb, ki stojijo za tem gibanjem. Na koncu pravi članek, da mora proces v Belgradu brezpogojno obrniti pozornost mednarodnih političnih činiteljev na težkoče med državami sosednje Evrope. Te težkoče se ustvarjajo s terorističnimi sredstvi s strani onih, ki želijo rušiti delo mira in nacionalne države, ki so prijateljski razpoložene napram Franciji in ki so nastale je polomu avstrijsko-nemškega imperijalizma.

Briandov protinačrt: Gospod. obdonavska federacija

London, 5. maja. t. g. Počasi se doznavajo poročila o Briandovem protinačrtu, proti nemško-avstrijski nameravani carinski uniji.

Glavne točke, ki jih misli francoski zun. minister Briand predložiti v Ženevi, so: prednostne tarife za poljedelske proizvode držav Male antante in Madjarske; prednostne tarife za industrijske proizvode Avstrije in Češkoslovaške na ozemlju, ki naj ga tvorijo gospodarsko ozemlje, obstoječe iz držav Male antante in Madjarske; mednarodni kreditni zavod za potrebe agrarnih držav in industrijskih držav Avstrije in Češkoslovaške; z eno besedo: go-

spodarsko, obdonavska federacija s priključitvijo Poljske.

Francoska vlada hoče očitno ohraniti proste roke v Ženevi, kjer bo potem Henderson poskušal igrati vlogo posredovalca. Razen tega se ni jasno razvidno, kakšno stališče bodo zavzele druge države k temu načrtu. Vse to so vprašanja, ki jih v Londonu točno proučavajo, nečeno se pa prehiteti. V splošnem dobro informirani listi »Daily Telegraph« trdi, da so države Male antante popolnoma pridobljene za ta načrt.

Konec upora na Madeiri

Lizbona, 5. maja. AA. Na Madeiri je bil vzpostavljen red in mir. Vojaštvo je zasedlo strateške točke. Voditelji revolucionarcev so pobegnili v angleški konzulat in na angleške vojske ladje. Prebivalstvo je pozdravilo prihod vladnih čet z navdušenjem. Zanimirani krogi računajo, da bo sedaj tujski promet ponovno oživel.

Iz Spanije

Madrid, 5. maja. AA. Barcelona je od nekdanj legio anarhističnih elementov. Zato so anarhistični krogi izkoristili nove razmere po proglasitvi republike in razširjajo po Barceloni hujskajoče letake. Redarstvo še ni moglo dohnati, odkod prihajajo ti letaki in kje se tiskajo. Katalonska vlada kakor tudi osrednja vlada v Madridu sta izjavili, da bosta zatreli anarhistični pokret z vsemi sredstvi. V vlakih iz Saragose v Barcelono so prišli dva anarhistična s 67 bombami. Dve bombi sta bili gotovi.

Pariz, 5. maja. AA. Havas poroča iz Madrida: Na seji ministrskega sveta so razpravljali o načinu, kako se bo izvršile volitve v ustavotvorno skupščino. Vsega provinca bo predstavljala volilno okrajje, Madrid in Barcelona pa bosta predstavljala posebna volilna teritorija. Na 50.000 prebivalcev pride po en poslanec. Če bo ostanek glasov znašal nad 40 tisoč, dobi stranka še enega poslanca. Duhovniki in žene imajo pravico glasovanja, toda žene ne bodo mogle biti voljene.

Predpotopni nosorog

Budimpešta, 5. maja. AA. Delavci so v bližnjem rudniku našli ogromno zobovje predpotopnega nosoroga, ki je dolgo 1,34 m. Po znanstvenih ugotovitvah gre za nosoroga iz terciarne dobe, ki je star okroglo milijon let.

Lekarnar Franc Šavnik na mrtvaškem odru

Kranj, 5. maja 1931.

Markantne osebnosti Kranja in še posebej Šavnikove rodovine legajo letos v grob. Komaj je šele prvič ozelenel grob, ki hrani pokojnega zdravnika g. dr. Edvarda Šavnika, ko se je par mesecev pozneje sklonil smrti v naročje njegov nečak lekarnar Franc Šavnik, popularna in priljubljena oseba med kranjskim meščanstvom in med podeželskim prebivalstvom.

Kranj se je odel v črne zastave, ki že na zunanji pričajo o žalostnem dogodku in k mrtvaškemu odru pokojnega Franca Šavnika romajo po slovo številne množice. In ko bodo zvonovi zapeli svojo žalostinko k pogrebu, ki se bo vršil v sredo popoldne ob petih, se bodo zbrali vsi številni sorodniki, prijatelji, znanci, meščani, od blizu in daleč, da bodo blagega pokojnika spremljali na njegovih zadnjih poteh. Ostal pa bo svež in trajen spomin na pokojnikovo osebo, na njegovo delo in njegov čisti nesebični značaj.

Franco Šavnik se je rodil dne 6. sept. 1877 v Kranju. Obiskoval je gimnazijo v Ljubljani, univerzo pa na Dunaju, kjer je dovršil farmaceutski študij. Nato je takoj vstopil v lekarno svojega očeta, pravtako znanega izrazitega moža, bivšega kranjskega župana, ki jo je vodil samostojno že več let pred očetovo smrtjo leta 1922. S svojim koncilijantnim nastopom, s svojo mirno in blago naravo si je pridobil tudi on ljubezen in spoštovanje vseh, in ta ljubezen ga je spremljala do zadnje ure. Bil je načelnik kranjske podružnice SPD, odbornik dijaške kuhinje, katero je vneto podpiral, odbornik in član raznih kranjskih kulturnih in humanitarnih društev. Bil je apotekarski kapetan I. razreda v rezervi in ima dvojce odlikovanj: red sv. Save IV. razreda in Jugoslovanske krome V. razreda. V svojstvu občinskega odbornika in svetovalca je zastopal edinole umerjeno načelo zdrave in obče koristne gospodarske občinske politike.

V svojem ežjem rodbinskem krogu je bil dober in skrben mož in oče ter zapuščal soprogo gospo Slavko roj. Kavčičevo iz Irčiča ter tri otroke od katerih ima najstarejši devet let, najmlajši pa nad dve leti. Izmed ožjega sorodstva sta živi edinele njegova mati g. Leopoldina Šavnikova roj. Jugovič in sestra Anica p. Emmerjeva. Usoda je hotela, da je tudi on sledil prežodaj svojim štirim bratom in sestri, od katerih je samo eden umrl v starosti 10 let, dočim vse je druge ugrabila smrt v najlepši življenjski dobi in na najlepših družabnih mestih.

Pokojni Franc Šavnik je umrl v ponedeljek, dne 4. maja ob pol 10 dopoldne. Zdrav je bil do večera preteklega petka, ko ga je na občinski seji nenadoma napadla slabost. Blagemu pokojniku naj sveti večna luč, sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Popravi! V večeršnjem članku Kaj pravite? je izpadla v 14 vrstici beseda »premal«, s čimer je ves stavek dobil drugačen pomen. Stavke se mora glasil: »Njegova toaleta se je včasih vendar premalo ločila od Evine toaleta ob odhodu iz raja.«

Kranj

Podružnica Slovenskega planinskega društva v Kranju je na svoj žalni seji dne 4. t. m. v prostorih Jadranske-podunavske banke v spomin svojega prezasiženega dolgoletnega načelnika in častnega člana g. Mr. Ph. Frana Šavnika za njegovo nad 30 letno požrtvovalno delo v prosep podružnice in planinstva sploh, sklenila, da se vzida na Valvazorjevi koči pod Stolom spominska plošča in da se od njega zasnovana nova planinska postojanka na Storiču imenuje Šavnikova koča.

Ljutomer

Glasbena prizadevanja Ljutomerske glasbene šole zaslужijo priznanje. To je pokazala nedeljska glasbena produkcija v Katoliškem domu. Mladinski pevski zbor je pod vodstvom g. Mince Zacherlove pogumno zapel par ljubkih mladinskih pesmi (Adamič, Premrl, Pahor). Nežni otroški glasovi prihajajo od srca. Med orkestralnimi točkami je bil zastopan Mozart, Čajkovski, Zieher in drugi. Nastopali so posamezniki in orkester. Pozornost je vzbujala osemletna Baničeva Cilka, ki je igrala sama violino s tako spretnostjo, da smo strmeli. Uvodno besedo v proslavo Mozartovega jubileja je spregovoril predsednik glasbene šole g. Karbač, okr. šolski nadzornik. Lep obisk prireditve tudi pomenja priznanje.

Vandalizem imenujemo uničevanje cvetličnih nasadov. Znamenje nekulturnega človeka. Pa imamo take tudi v našem mestu, ki so jim rože na poti. Še onih ne pustijo rasti, ki jih je vsadila ljubezen rajnim v spomin, ki so zalite s solzami. Ko bi vsaj grobovom prizanesli! To je tatvina in vandalizem.

Novi zvon za vaško kapelo na Spod. Krapju so preteklo nedeljo obesili v stolpu.

Neznan mrlič v Ljubljani

Ljubljana, 5. maja.

Včeraj so našli ljudje v Ljubljani pri Fužinah v vodi neznanega mrliča. Utopljenec, ki je moral ležati več dni v vodi, je po vsem videzu delavec. Mož je star okoli 50 let, oblečen je v priprosto čajgasto obleko in ima na sebi predpasnik iz žakljavine. Na glavi ima precejšnjo rano, ki pa je nastala najbrže zato, ker je voda butala truplo ob bregove. Orožniki iz Štepanje vasi niso mogli ugotoviti identitete trupla. Tudi prstnih odtisov ni bilo mogoče posneti, ker je voda razjedla že vso kožo na rokah. Danes popoldne se je vršila obdukcija trupla, ki jo je vodil sodnik Gorečan. Neznane je najbrže kje v bližini padel v vodo, pa si ni mogel pomagati, bodisi, da je bila že noč ali pa, da je bil pijan. Zločin ali samoumor sta po vsej verjetnosti izključena. Ni izključeno, da je utopljenca prinesla voda celo iz Gruberjevega prekopa ali od še višje nad Ljubljano.

Kaj bo danes

Drama: »XYZ«. Red D.
Opera: »Oj ta prešmentana ljubezen«. Red B.
Nočno službo imata lekarni: mr. Trakoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

Za birmo

si pred nakupom oglejte bogato zalogo ur verižic, obeskov, uhanov, itd. pri najstarejši trvdki
Lud. Černe
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Praska Češka Filharmonija je določila za svoj ljubljanski koncert dne 11. maja zvečer naslednji program: 1. Jirak: Shakespearjeva overtura. 2. Vivaldi: Concerto grosso. 3. Novak: V Tatrach. 4. Martinu: Le Bagarre. V II. delu zaigra orkester pač najslavnejše simfonično delo ruskega komponista Čajkovskega, njegovo VI. simfonijo Pathétique. Koncertni program, deloma popolnoma nov v odlični izvedbi pod ravnatko odličnim dirigentom mojstrom Talichom, bo atrakcija prav posebne vrste. Priporočamo nakup vstopnic takoj. Vsled visokih stroškov so cene posameznih sedežem zvišane.

Na ljubljanskem simfoničnem koncertu bo Ljubljana imela priliko poslušati tudi svoje najmlajše muzikalne moči. V soboto 9. maja ob 20 bo priredil v veliki dvorani hotela Uniona šolski zbor in orkester državne klasične gimnazije v Ljubljani, pomnožen z nekaterimi učiteljskimi in učeniškimi, samostojen koncert, na katerem bo nastopilo preko 200 dijakov in dijakinj. Zbor in orkester bo vodil znani organizator mladinskih zborov in orkestrov g. prof. Ivan Repovč, ki je s tridopolnim delom pripravil svoje učence za to največjo srednješolsko prireditev. Upamo, da se bo javnost odzvala vabilu dijakov in bo polnoštevilno posetila koncert, saj je ves dobiček namenjen za nabavo muzikalnega materiala na zavodu. Vstopnice so v predprodaji v Matici knjigarni po 20, 15, 12 in 10 Din sedeži, stojšča po 6 in 4 Din.

Dolenjski tramvaj preurejajo. Letos je o ljubljanskem tramvaju vedno kaj novega, vedno imajo časopisi kaj poročati o njem, pa naj bo to o novem ali pa o starem. Na dolenjski progi so pred kratkim zgradili novo izogibalnico pri železniškem prelazu, drugo pa so prestavili višje, pred »vodno kasarno«. Izkazalo pa se je, da promet le ne funkcioniira tako dobro na tej progi. Napovedali smo že, da bodo vnovič preuredili dolenjsko progo. Včeraj so pričeli delavci graditi novo izogibalnico ob stekališču Karlovske ceste in ceste Za Gradom. Promet se je vršil s prestopanjem. Kakor

Ljubljana

smo že poročali, bodo izogibalnice ob železniškem prelazu opustili in tudi tamkajšnje postajališče. Odpadlo bo zaradi novega izogibalnice postajališče ob Privozu. Pred Samassovo vilo pa bodo zgradili novo izogibalnico, medtem, ko bo odpadlo dosedanje izogibalnice pred »vodno kasarno«. Tramvajem ne bo treba pri dolenjski mitnici več čakati po 6 minut, temveč samo po eno. Cestna železnica upa, da bo na ta način pospešila tramvajski promet na tej progi.

Javnosti. Uprava Dravske župe skavtov in planink v Ljubljani je na svoji XXIV. redni seji dne 4. maja 1931 na predlog vodstva stega skavtov v Ljubljani in na osnovi pritožb iz javnosti uvidela potrebo, da razpusti skaven steg skavtov v Ljubljani. Istočasno se je sklenilo, steg na novo ustanoviti ter ga tako organizirati, da bo skavtski ideji v čast, državi pa v korist. — Pripravljalni odbor tvorijo: starešina Dravske župe skavtov Kurnaver Pavel, ravnatelj meščanske šole: načelnik Dravske župe skavtov Zor Miroslov, učitelj: Kunčič Avgust, kapetan I. kl. v pok.: Škrabek Vladimir, cand. iur.: Krolta Miloš, stud. inž.: Avčim Marij, stud. gymn. Člani, ki nameravajo brezpogojno sodelovati in izpolnjevati skavtsko obljubo in skavtske zakone, se sprejemajo nanovo v dvorani hotela Tivoli (Švicarija) v soboto, dne 9. maja 1931, od 16 do 18 (mlajši od 7 let v spremstvu staršev ali z njih pismenim dovoljenjem). — Bivši člani ne plačajo vpisnine, za nove je vpisnina 10 Din. Čim člani razpuščenega stega zvedo o razpustitvi, naj ves inventar, ki ga imajo doma takoj oddajo v skavtski sobi hotela Tivoli (Švicarija). V slučaju, da se to ne zgodi, bo pripravljali odbor prisiljen, obrniti se na šolske in druge oblasti po pomoč. Ta odredba stopi v veljavo s 6. majem 1931. — Uprava Dravske župe skavtov in planink v Ljubljani.

V mestni klavnic ljubljanski se bo v četrtek 7. t. m. ob 15 prodajalo na prosti stojnici prašiče meso.

Strokovno in podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev v Ljubljani ima ob priliki svoje 25 letnice obstoja slovesno sv. mašo na Rožniku dne 10. maja t. l. ob 9 ter vabi vse člane in prijatelje društva k obilni udeležbi. — Odbor.

Licitacija za oddajo ostalih del pri zgradbi nove carinarne. Dne 19. maja 1931 se vrši licitacija za oddajo gradbenih del za premostitev in preureditev železniških objektov. Dne 20. maja licitacija za oddajo specialnih del (tehtnice, tresorska vrata). Dne 21. maja licitacija za instalacijo vodovoda. Dne 22. maja licitacija notranje opreme (mizarsko delo). Vsi potrebni pripomočki in podloge se dobe v mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Pretepi po ljubljanskih gostilnah. Stara stvar je, da gospoda, kadar je pijana, ni nič boljše, kakor kadar so pijani hlapeci. Štirje odlični gospodje so na primer te dni pretepli nekega gostilničarja na Dunajski cesti samo zato, ker jim ni hotel dati vina po policijski uri. Eden od teh je udaril gostilničarja s steklenico po glavi tako, da mu je povzročil občutno rano na temenu. — Drug podoben slučaj se je zgodil v ponedeljek zvečer pri Figovcu, kjer je neki hlapec zaradi malenkostnih besedi zagnal gostilničarjeve hčerki Faniki vrček v glavo in jo tudi ranil.

Naše dijaštvo

Tovariši Zarnari! Drevi ob 8 prijateljski sestank v društvenem lokal. Predava to, dr. Gogala o »Stremeljenju sodobnega človeka«. Pridite! Tovariši bratskih društev vabljani! — Odbor.

Izredna skupščina Zveze slušateljcev Aleksandrove univerze se vrši v četrtek 7. maja ob 14 v zbornišni dvorani na univerzi. Dnevni red je razglašen na deski ZSAU na univerzi. Vsak delegat je obvezan, da se skupščine udeleži. — ZSAU.

Akademski pevski zbor ima v vredo in četrtek zvečer pevsko vajo. — Odbor.

Maribor

Pri materinski dan materam in deci v razvedrilo priredi I. dekliška mešč. šola igrice Grošljevo »Dve Marikič«. Kakor vedno, tako tudi tokrat polaga zavod mnogo truda v študij igre. Mariborsko slovensko žensko društvo si pa prizadeva, da bo oprema čim lepša. Cisti dobiček je namenjen mladinski počitniški koloniji.

Akademija drž. ženskega učiteljskega. Gोजenje so priredile v ponedeljek popoldne zelo lepo uspelo akademijo. Vse pevске točke so zapela s pravilnim razumevanjem in gladko. Ljubki so bili rajalni nastopi.

Gimnazijsko podporno društvo v Mariboru ima danes ob 16 svoj redni občni zbor v gimnazijski zbornici.

Mestni občinski svet je sklenil na zadnji seji, da najame za zgradbo novih zasilnih stanovanj posojilo v znesku 1 milijon Din. Proti gornjemu sklepu se ima pravico pritožiti vsak občan na kr. bansko upravo. Pritožba se mora vložiti v teku 15 dni po objavi tega razpisa.

Društvo »Jadranc« bo imelo v soboto, dne 9. maja ob 21 v gornji dvorani Nabaviljane zadruge drž. nameštencev svoj redni letni občni zbor.

Danes od pol 7 naprej bo vozil na Tezno do vojaškega vežbališča avtobus, kjer se bo vršilo vojaško jurjevanje.

Alžabe klub ima sedmi redni občni zbor jutri, v četrtek ob 20 pri Orlu.

Smrtna kosa. V splošni bolnišnici je umrl v 42. letu starosti zasebnik Karl Maršič. Pogreb bo danes iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — V visoki starosti je umrl v Židovski ulici št. 4 višji davčni oficijal v pok. Stefan Serban. Pogreb bo danes ob pol 17 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. Blag jim spomin, preostali so žalje!

Dobrodošljive carinarne so znašali v mesecu aprilu za uvoženo blago 15.665.727,85, za izvoz 19.992, skupno 15.685.719,85 Din.

Krajevni odbor Rdečega križa na Košakih pri Mariboru priredi v nedeljo 10. maja spomladansko prireditev na vrtu gostine F. Račič na Košakih z najraznovrstnejšim sporedom. Ker je čisti dobiček namenjen za ubogo šolarje občine Košaki, vabi odbor k obilni udeležbi.

Um se je omračil včeraj zvečer 23 letni Mariji Tratnikovi, posestnikov hčerki iz Vuzenice. Interventirali je moral rešilni oddelek in so nesrečnico odpravili na njen dom.

Predzrna svedrovač. Pisarne, podstrešja, drvarnice, skladišča, sedaj pa izložena okna. Nič ni varno pred to golaznijo. Policija je ušla včeraj dvojico, ki sta s ponarejenimi ključi odprla pomoči izloženo okno trgovca Finci v Jurčičevi ulici in ga izpraznila. Ko je šla zgodaj jutraj mimo neka kmetica, je še našla na tleh dva para nogavic.

Tragična zgodba mladega peka. Pri pekovskem mojstru Mulecu v Studencih je bil zaposlen kot pekovski pomočnik 21 letni Alojzij Šeruga. Pred kratkim se je spoznal z nekim dekletom, ki pa je odklonilo njegovo ljubezen. Ko se je včeraj zvečer vračal iz Rus skozi studenski gozd, je obupal nad svojim življenjem. Pognal si je iz samokresa več krogel v prsa. Vsega v krvi ležečega je našel mlajši človek in obvestil orožniško postajo. Nezvestnega so prepeljali v splošno bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Neenavaden presenečenje je doživel paznik tukajšnje ječnišnice včeraj jutraj, ko je pogledal v celico, v kateri je prebival le par dni zloglasni specialist v tatvini kole Josip Hary. Sedel je prejšnjo soboto na zatočni klopi in bil obsojen na dve leti zapore, kar mu je šlo tako k srcu, da se je sam obsodil na smrt. V ponoči uri si je privezal rjuho okoli vratu in jo pritril na napravo centralne karjave. Jutraj ga je našel paznik mrtvega. Hary je bil star 55 let, po poklicu mizar in je zadnje čase živel s svojo ženo v Novi vasi.

Sunek z nožem. Ko se je Josip Lah, 16 letni delavec, vračal iz gostije na Pragerskem, so ga napadli fantje in je pri spopadu dobil sunek z nožem v levo stran prsi. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico.

Celje

Člane Vincencijeve konference opozarjamo, da pridejo drevi ob 8 polnoštevno k rednemu sestanku v Domu. Na dnevnem redu je mnogo važnih in nučnih zadev.

Za koncert KPD v soboto 9. maja se dobijo vstopnice v Slomškovi zadrugi poleg Marijine cerkve. Obeta se nam nekaj izrednega, pesmi so same izbrane, kakor priča spored, vse veselo, žaljivo vsebine, vendar umetniško na višku. V teh časih se človek rad malo razvedri, nasmeji. Zato vsi na ta koncert!

Celjsko učiteljsko društvo zbora je v soboto ob 9 dopoldne v mestni osnovni šoli. Pisatelj F. S. Finžgar predava o slovenskem kmetu, gđna prof. A. Černejeva pa o pedagoškem tečaju v Ljubljani. Popoldne tovariški majniški sestanek.

Invalidska tombola. Krajevni odbor združenja vojnih invalidov je preložil svojo tombolo na nedeljo 10. maja, ker dovoljenje za 3. maj ni prišlo pravočasno.

Umrla je v Celju Alojzija Podgoršek, 60 letna zasebnica v Cankarjevi ulici.

Napad. Neki tosar je prejšnji teden na cesti v Stranica pri Kozjem napadel 18 letnega hlapeca Videčnika in ga težko poškodoval. Videčnik je prišel te dni v celjsko javno bolnišnico na zdravljenje.

Kulturni obzornik

Ljublj. drama: Kluband: XYZ

Igra med tremi v treh dejanjih je označba te komedije. Njen svet je samo oder, njeno dejanje sama igra: kakor že od nekdaj v komediji, zakaj ljudje v nji življenja ne pojmujejo tragično, ampak skušajo tudi v njem igrati. Tako se zgodi, da vesela kontesa, ki je malo nenavaden otrok, dobi za moža pustolovca in ne grofa kakor je mislila. Ta pustolovec si je namreč prisvojil tuje ime; toda pravi grof se pojavi med njima kot sluga. Zda se vlogi zamenjata, gospod postane sluga in sluga gospod, za prvim razočaranjem pride drugo: pravi grof se pokaže kot nemogoč mož, pust, čmeren, in vlogi se spet zamenjata: gospod postane sluga in sluga obdrži njegovo ime, ime grofa Z. Tako se vse tri osebe, ki niti imen nimajo, ampak so samo kontesa X, grof Z in pustolovec Y, druga z drugo pojasnijo in se razkrijejo predvsem kot ljudje. Čeprav pa je vse samo igranje, nenavadno, neverjetno, pade tuptam kaj drobno dobrega z odra, mnogo pa je brušenega besedovanja in samega duhovičenja. Pisatelj prav nič ne skriva, na koncu se sanj pove, da je vse samo zabavna naloga. Kluband je rad eksotičen, moderno nov. Poteke igre je hiter, iznenadljiv; vmes je celo nekaj akrobatičnega, radia — igra človeške spretnosti, duhovne in telesne. Delo že po svoji naravi ni tako poetično kot n. pr. »Krog s kredco isteža avtorja« — vendar pa odkriva

vse njegove pisateljske posebnosti. Igra je pripravil g. Skrbinšek in ji dal pravo komedijsko lehkoto, pri tem pa je skrbno ohranil delo v vsej svoji posebnosti. Taka režiserska vestnost je prijetna tudi za gledalca. Igra je ubrana — spočetka nam je tuji, neresnični svet nekoliko daleč, kmalu pa smo se sprijaznili z njim in se dobro počutimo v njem. Trije: gđc. Slavčeva, g. Jan in g. Železnik so bili XYZ — zelo ubrana in posrečena trojica. Začetkom igre nastopa še sluga, ki ga je prav odlično igral g. Lipah, iz ozadja se slišita tudi dva govornika v radiu (g. Juvance in g. Jerman), ostala igra pa je samo med tremi. Gđc. Slavčeva — ki je igro še dovolj dobro prevedla — je bila muhasta in otroška X, vso spreminljiva, lahkotna in irfotava. Za take stvari nimamo druge igravke — ima pa tudi prav dober okus in zna odrsko akrobatično. E. Jan je bil pustolovec Y, prikupen, prekipeljav, elegantno drzen, diskreten — prav vsestranski, pa vendar enotno in zelo simpatično urejen komedijski lik. G. Železnik je grofa sijajno označil. Njegova drobna pa ostra označba melanholično smešnih tipov je vedno dovršeno umerjena. Igra je po težkih in pretresljivih dramah prijeten odlih, pa nič manj resna umetniška stvaritev. F. K.

Simfonični koncert

V petek 1. t. m. je uprava ljubljanske Narodnega gledališča priredila svoj III. simfonični koncert v tej sezoni. Hvalevredno je, da so se opera, Matica pa Orkestralno društvo zvezali in nam dali koncert, ki je sodobno mislečemu nudil

užitek. Le na ta način, če se bo pri nas bolj kakor doslej gojila sodobna glasba, je upati, da se bo občinstvo v njej vzgojilo in da bo glasbeno stanje pri Slovencih enkrat doseglo nivo napredne Evrope.

Program je bil poleg Glazunove simfonične pesnitve »Stjenka Razina«, ki spada še v krog poznoromantičnega stila, obsegal same sodobne stvari dveh Slovencev in enega Čeha: Osterc, Adamič, Křička.

Osterc pomeni na našem konservatoriju moderno gonilno moč. Kar se tiče njegovega glasbenega oevra, je zelo plodovit in radikalen. Topot smo čuli njegovo Suito za orkester v petih stavkih. Več let že pozorno motrimo njegovo skladateljsko delo. Upajmo, da ni prežgoda, da si o njem ustvarimo sodbo. Osterc je pristaš »nove stvarnosti«, ki je znak ene struje našega časa: tehnika, znanje, naj nadomešča umetnostno doživetje. Zunanost naj reprezentira notranjost. Osterc blesti v formah, ritmih, harmonijah, instrumentaciji, ali negira — doživetje. Pa bogme — on je znak nekega dela današnje sveta... Vozjojen je v moderni polifoniji, v kateri je strokovnjak (kontrapunkt), ali mu polifonija ni izraz neke duhovnosti, nego čutnosti. On komponira radi čutnosti in kontrasta, presenečenja, znanja, briljance, pogrešam pa pri njem »etosa«, odpora glasbenemu materializmu. Koracičica je imela ritmičen in harmonski (Hindemith) efekt. Tranquillo s fugo v sredi me je presenetil, Vivace, Religioso in Presto so forme naznanih formalnih presenetljivost — pogrešam doživetje, efekt je pa tu bil — dokaz resnice je bil ogromen aplavz. Zasluzen — ali... zakaj bi se Osterc ne poglabil vase in črpal iz duševnosti?

Adamič je to pot pokazal tri narodne legende za dvo in triglasni ženski zbor »vremeljo malega

orkestra. Adamič je našel v sebi sodobni etos, reakcijo materializmu. Izbral je tri duhovne legende in jih večinoma enoglasno tolmačil, spremljava ima subjektiven in simboličen značaj. Neizmerno preprosta je kantilena — kdo bi slutil, da bo Adamič kdaj pisal take reči? Ali je izraza polna in zraven slovenskega. »Starček« je biser, tudi »Jezus me čuje« — On je zgrabil sodobni etos!

Křička je bil za ljudi, ki ne dajo toliko na ušesni kot miselni in srčni efekt, višek večera, »Skušnjava« v puščavi« se zove ta kantata za soli, mešan zbor in orkester. Tekst sv. pisma je libreto, orkester ravna s simbolično tematiko (Bach) v smislu duhovnega doživetja, ki nima z ušesnim ugodjem nič skupnega. Kakor smo lani z veseljem čuli Vycpalkovo kantato smo sedaj prišlihnihi tej duhovni glasbi našega časa... s čistim priznanjem. Zbor večinoma enoglasno poje svetopisemski tekst o Jezusovih skušnjavah, sledi triumf vzdržnosti. Křička je rabil melizem, ponavljanje teksta, enoglasje v orkestru v moderne idealistične namene, izval je eminentno duhoven efekt.

Hvaležni smo operi, Matici, pa požrtvovalnemu orkestralnemu društvu za ta sodobna ugodja! To je etos sodobnosti — proč z materializmom v glasbi!

G. Štritof je sijajno pomagal k uspehu Osterca. Pri Glazunovu je spočetka malo pretiral, pa mu končno ni preostalo več možnosti dinamičnega stopnjevanja. Isto se je zgodilo g. Poliču pri Křički. V ostalem je orkester izborno delal, zbor Matice pa — odvadite se strašnih, nevolnih si — je dal vse, ker je zmagal. Dajte nam še sodobnih programov!

(Pri Křički so sodelovali solisti: gna. V. Golob, gg. Jug in Petrovič).

Občni zbor Gremija trgovcev za ljublj. okolico

Ljubljana, 5. maja.

Danes dopoldne se je vršil v veliki dvorani Trgovskega doma redni letni občni zbor Gremija trgovcev za ljubljansko okolico. Občni zbor je vodil načelnik g. Sporn, trgovec z Ježice. Uvodoma je pozdravil zastopnika Zbornice za TOI dr. Plessa, na kar se je spomnil umrlih članov in nato podal dokumentirano poročilo o triletnem delovanju gremija. Naša gospodarska bilanca je žal neugodna in živimo v času depresije, ki globoko posega v poslovne razmere našega malega trgovca, ki se težko bori za svoj obstanek. Organizacija je veliko delala za zboljšanje davčnih in prometnih razmer. Gremij vodi borbo proti umazani konkurenci, inozemskim trgovskim potnikom in krošnjarjem. Zal pa se odredbe okrajnega načelnika glede prevozi krošnjarjenja v ljubljanski okolici od nedeljah ne vpoštevajo. Načelstvo Gremija trgovcev za ljubljansko okolico se je izreklo na zadnji seji za to, da bi se v krajih, kjer ni zakonitega nedeljskega počitka, dovolilo, da smejo imeti trgovci obrate odprte od nedeljah namesto dosedanjih dveh vsaj štiri ure. Posebno pozornost polaga gremij na razvoj telefonskega prometa v ljubljanski okolici, za katerega pričakuje v kratkem zboljšanje. Na koncu svojega govora se je načelnik zahvalil Zbornici za TOI, ki je podpirala gremij v vseh vprašanjih, kakor tudi Zvezi trgovskih gremijev.

Nato je pozdravil zbor v imenu Zbornice za TOI tajnik g. dr. Pless. Govoril je o važnejših nalozah, ki zahtevajo vso pozornost in največjo aktivnost stanovskih organizacij, ker gre za uzakonjenje obrtnega zakona, važnih socialno-političnih zakonov, ki prav globoko segajo v gospodarsko življenje. Nujna potreba bo, da sodelujejo pri teh akcijah prav vsi trgovci in podpirajo gremij. Vse tate kriza, ki jo pa dela še bolj občutno.

Kriza v solidarnosti in stanovski vzajemnosti. V vsakem tovarišu vidimo le nevarnega konkurenta, pri tem pa pozabljamo na skupne koristi in javnost nikoder ni naklonjena trgovini. Monstre-procesi, kakor proces proti pekarni in trgovcem, torej celini stanovni, so znak časa, kako malo veljamo. Beriti se moramo za povzdigo svojega ugleda in prepričati moramo tudi one, ki nas omalovažujejo in zaničujejo, da smo v gospodarskem or-

ganizmu ne samo koristen, temveč tudi neobhodno potreben faktor. Do tega pridemo samo s solidarnim nastopom, zato se pa mora vsak okleniti čim najtesnejše svojih organizacij, ki so se v težkih bojih izkazale za vredne zaupanja. Končno zagotavlja dr. Pless vso podporo s strani Zbornice za TOI.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Lojze Smuc, posnemamo, da je število članov Gremija lani naraslo od 777 na 838. Število protokoliranih obratov je med temi ostalo nespremenjeno 51. V vseh obratih je zaposlenih 80 vajencev in vajenki ter 80 trgovskih sodelavcev. Ker v vseh krajih nimamo potrebnih obrtno nadaljevalnih šol, ostajajo nekateri vajenci brez strokovne izobrazbe. V nekaterih krajih so obrtno nadaljevalne šole, katere posejajo tudi trgovski vajenci, nekateri pa posejajo tudi ljubljansko šolo. Največji prirastek je zaznamovati v specijalni trgovini, oziroma v trgovini z mešanim blagom. Konkurenčni boj je vedno težji in plačilna možnost odjemalcev podeželskega trgovanja v zadnjem času silno pomena. Obremenitve po davkih so znatne. Zlasti neugodno pa bo vplival novi — vsek na poslovni promet. Z razvojem ljubljanske opazimo, da se ljubljanska okolica vedno bolj približuje ljubljani in morda ni več daleč čas, ko se bodo okoliške občine priključile mestu. Vprašanje je, kako se bo poslovno in prometno življenje razvijalo v bodoče.

Blagajniško poročilo je podal g. Jeločnik. Iz tega poročila je razvidno, da so lani znašali dohodki skoro 200.000 Din. Imovina Gremija znaša približno 82.000 Din. Za blagajniškim poročilom je bil prečitani tudi proračun za l. 1931. Odobro je bil podeljen absolutorij, ravno tako je bil sprejet tudi proračun.

Nato so bile volitve. Soglasno so bili izvoljeni: načelnik Sporn Josip, podnačelnik Jeločnik Viktor in Šetina Davorin, za odbornike pa so bili izvoljeni: Kregar Dora, Rant Ivan, Javorčnik Franc, Majaron Joško, Rahne Ivan, Stanek Lovro, Belec Anton, Košir Alojzij, Pečnik Hanke, Ogrin Ivan, za preglednike računov: Završnik Nace in Smrke Ivan, za delegate za zvezi občni zbor pa: Sporn J., Majaron J., Jeločnik V., Javorčnik F., Rahne I., Ogrin I., Jernejčič J. in Rant I.

OUZD v aprilu 1931

Povprečno število pri OUZD v Ljubljani zavarovanih delavcev je bilo v aprilu 1931 za 6.079 manjše nego v aprilu 1930. Ta mesečni padec je dosedaj največji, kar jih je zaznamoval OUZD. (V marcu a. c. je znašal samo 5.780). Naglasiti je pa treba, da se je dnevni padec članstva od začetka aprila do konca aprila zmanjšal od 8.000 na 4.000 izgleda torej, da je gospodarska kriza prenehala narastati in da se je nekako stabilizirala. Podobni pojavi se opazajo tudi pri drugih gospodarskih barometrih zlasti pri tržnih cenah. Vendar optimizem vsled kratke dobe statističnega opazovanja še ni umesten.

Radi manjšega števila članov, je bilo tudi število bolnikov v aprilu manjše in sicer za 118 oseb. Interesantno je dejstvo, da je padlo samo število moških bolnikov za 135, dočim je število ženskih bolnikov naraslo za 17, podobno kakor prejšnje mesece. Odstotek moških in ženskih bolnikov pa je ostal skoro neizpremenjen.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je padla za Din 0,02. To pomeni nadaljnje znižanje delavskega zasluga, katero se tiče v prvi vrsti ženskih delavcev (padec za Din 0,47).

Celokupna dnevna zavarovana mezda je padla za Din 161.055,20 ali za ca. 7 odstotkov. Interesantno je tudi dejstvo, da znaša zadnje znižanje obrestne mere za vezane vloge od 7 odst. na 6,5 odst. z veliko približnostjo tudi 7 odstotkov.

Dohodki OUZD (bolniški prispevki) so se znižali dnevno za ca. Din 10.000 ali za ca. 1/4 milijona dinarjev mesečno.

Borza

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem nespremenjeni. Promet je bil srednji, zlasti v devizah Newyork in Praga. V devizi Trst je bilo zaključeno privatno blago, dočim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2284,50 bl., Berlin 1352,25—1355,25 (1353,75), Bruselj 790,60 bl., Budimpešta 991,53 bl., Curih 1093,50—1096,50 (1095), Dunaj 798,40—801,40 (799,90), London 276,41 bl., Newyork 56,63—56,83 (56,73), Pariz 221,22—223,22

(222,22), Praga 167,96—168,76 (168,36), Trst 296,50—298,50 (297,50).

Zagreb. Amsterdam 2281,50—2287,50, Dunaj 798,40—801,40, Berlin 1352,25—1355,25, Bruselj 788,00—792,00, Budimpešta 991,53 bl., London 276,41—276,81, Milan 296,52—298,52, Newyork ček. 56,63—56,83, Pariz 221,22—223,22, Praga 167,96—168,76, Zurich 1093,50—1096,50.

Skupni promet brez kompenzacij 2,7 milj. Din. Curih. Belgrad 9,135, Pariz 20,2925, London 25,2375, Newyork 519,025, Bruselj 72,175, Milan 27,175, Madrid 54,25, Amsterdam 208,60, Berlin 123,575, Dunaj 73,03, Stockholm 139,10, Kopenhagen 138,95, Oslo 138,95, Sofija 3,765, Praga 15,375, Varšava 58,20, Budimpešta 99,535, Atene 6,725, Carigrad 2,465, Bukarešta 3,085, Helsingfors 13,06.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje nekoliko evrstejša. Promet pa ni bil zlasten. Med dolarskimi papirji se vedno bolj opaža razlika med tečaji 7% Blerovega posojila in 7% posojila DHB. V Belgradu je bil promet v vojni škodi slab, nadalje so bili zabeleženi zaključki le še v begunskih obveznicah. Zivahnejši je bil promet v bančnih delnicah, kjer pa so ostali tečaji v glavnem popolnoma neizpremenjeni. Tudi industrijski papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, do zaključkov pa je prišlo v delnicah Slaveksa, Drave in osječke Sečerahe.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93,50 bl., 7% Bler. pos. 83 bl., Celjska pos. 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Prastrediona 920 den., Kred. zavod 160—170, Vevče 120 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88—88,50, agrarji 51—52,50, vojna škoda ar. 425,50—426 (425,50), kasa 425,50—426, 5. 425,50 den., 6. 425,50 do 426,50 (425,50), 7. 426 bl., 8. 425—426, 12. 425,25—426, 8% Bler. pos. 92,50—93,25, 7% Bler. pos. 82,50—83,50 (82,75), 7% pos. Drž. hib. b. 84,50—86,50, 6% begl. obv. 66,50—67, Tob. srčke 22—25, Srečke Rdeč. križa 40 den.

Zagreb. Bančne delnice: Ravna gora 45 den., Hrvatska 50—55 (50), Poljo 52—53 (52), Kreditna 119—124, Union 174—176 (174), Jugo 73—74, Medjunarodna 67 den., Narodna 7825—7900, Obrtna 37 den., Prastrediona 925—930, Srbska 187—189 (189), Zemaljska 140—145. — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 128 den., Slaveks 30—32,50 (30), Slavonija 200 den., Danica 85 bl., Drava 235—237 (235), Sečeraha Osijek 290

do 292 (290), Osj. ljev. 215 den., Brod, vag. 64 den., Union 70 den., Vevče 120 den., Isis 45 den., Ragusa 360—380, Oceania 175—195, Jad. plov. 505—525, Trboveljska 308—309,50.

Belgrad. Narodna banka 7,750 (10 kom.), 7% inv. pos. 88—89, agrarji 51,50—52, vojna škoda 425,25—425,75 (1000 kom.), junij, julij 435 d., begl. obv. 66,50—67,50 (128,000), 8% Bler. pos. 92,75 d., 7% Bler. pos. 82,75 d., 7% pos. Drž. hip. banke 85,75 d.

Dunaj. Don. sav. jad. 88,75, Wiener Bankverein 16,03, Creditanstalt 45,50, Escomptes. 155,10, Zivno 84,35, Alpine 17,80, Trboveljska 37,50, Leykam 8, Rima Murany 47,65.

Notacije drž. pap. v inozemstvu. London 7% Bler. pos. 81,50—82, Newyork 8% Bler. pos. 90—91,50, 7% Bler. pos. 81—81,75, 7% pos. DHB 85,125—86.

Žitni trg

Tendenca za pšenico je nadalje evrsta in so danes cene pšenice ponovno narasle. Tako je tečaj denar za banatsko blago kakor tudi za Srbobran že 190 brez blaga. V zvezi s čvrsto tendenco pšenice je danes tudi cena moka narasla in so najmanjši mlini znižali svoje notacije na 270. V aplošnem notira moka 270—330. Koruza je evrsta, ostala pa je v ceni v glavnem nespremenjena.

Sombor. Pšenica bč. potiska šlep 80 kg 175 do 180, bč. okol. Sombor 78/79 kg 102,5—107,5, gbč. 79/80 kg 178—180, sr. slav. 78 kg 157,5—162,5; ječmen bč. krmilni 64/65 kg 150—155, bč. letni 68/69 kg 155—170, bar. 70 kg 190—200; koruza bč. 101—103, bč. maj 103—105, bč. Dunav šlep 101—103; moka bč. 6g, 6g 250—260, 2 215—225, 5 195—205, 6 180—190; otrobi pšen. bč. 130 do 135. — Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 185½ vagonov.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet mlen. Pšenica maj 15,13—15,26, zaklj. 15,26—15,27, jun. 15,02, zaklj. 15,14—15,16; rž maj 13,70—13,75, zaklj. 13,75—13,77; koruza maj 13,39—13,40, zaklj. 13,39—13,40, jul. 13,69—13,78, zaklj. 13,76—13,77, trans. maj 11,15.

Živina

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edvard Saborsky & Co., Dunaj.) Pripravljen je bilo na trg 16.226 prašutarjev in 1370 špeharjev. Iz Jugoslavije obojnih 1487. Na kontumacijsnem trgu pa je bilo 59 špeharjev. Cene: špeharji I. 1,48—1,50, II. 1,38—1,45, kmečki 1,20—1,45, prašutarji 1,05—1,50. Tendence: Cene za špeharje so ostale neizpremenjene, za prašutarje so bile zelo trdne.

Gradbeni inženjer

za računanje železobetona in z nekoliko praks v visoki gradnji, se sprejme takoj. — Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov in dosedanje prakse je nasloviti na gradbeno podjetje RUDOLF KIFFMANN v Mariboru.

Motorje in kolese

vseh prvovrstnih svetovnih znamk, kakor: **Waffenrad, Dürkopp, Opel, Vesta** in dr., daje po ugodni ceni na obroke trvdka

A. Praprotnik - Domžale

trgovina s kolesi, šivalnimi stroji in gramofoni.

Istotam je tudi mehanična delavnica, katere poslovodja je poseben specialist za popraviljanje avtomobilov in motorjev.

Pred trgovino je tudi bencinska stabilna pumpa.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež,

Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Dne 4. maja 1931 so bili izrečeni naslednji večji dobitki (za tiskovne pogreške se ne odgovarja):

40.000 Din št. 26261.
30.000 Din št. 97897.
10.000 Din št. 338 17252 25991 70343 72631
84683.
4.000 Din št. 2647 15207 25834 33316 36409
88734 89723.
2.000 Din št. 3527 4530 7297 8843 9781 9914
12440 13185 13929 16597 17703 19061 19787 20096
24680 27138 35878 36287 37412 38994 39561 40327
42334 43423 47979 48362 52118 53310 53375 56887
58702 61036 62182 63927 71116 74842 76191 77512
79061 80827 81643, 84089 84863 87104 88191 89449
95261 95275 95310 97785 98438.

Prihodnje žrebanje 5. maja t. l.

Polytechnična univerza — Paris

20. leto.

Studij za inženjerje »In Absentiae, Oddelki: gradnja avtomobilov, aeroplanov, elektrarn, železobetona. — Centralna kurjava. — V nemškem in v francoskem jeziku. Krajši študij za kandidate s posebno predizobrazbo. — Pravila in programe daje: General-Sekretariat, dept. L. S. 35, rue Hallé, Paris.

Tovarniško zastopstvo

domače industrije

za Zagreb in celo Hrvatsko in Slavonijo

išče dva izkušena, inteligentna trgovca komercialne in tehnične naobrazbe in prakse. Sprejema reference. Pisarna s telefonom na razpolago. Za slučaj potrebe treba nuditi tudi odgovarjajoče jamstvo. — Ponudbe pod značko »Industrija« na upravo »Slovenca«.

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.
PODRUŽNICA LJUBLJANA

Je z dnem 4. maja 1931 prišla s svojim poslovanjem v lokalih na Dunajski cesti št. 31 (hiša Zidarjevih dedičev). — Telefon št. 30-20. Podeljuje kredite obrtnikom, obrtnim kreditnim združenjem in lombardira drž. vrednostne papirje. — Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi. — Otvarja tekoče in žiro račune in izvršuje vse ostale bančne posle.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

»Dobro,« je šepnil Madden. »Odpeljem se, preden boste vstali. Saj menda ne greste še spat?«
»Vendarle pojdem! Bil je naporen dan.«
»Res?« Nemarno je odšel gospodar v izbo. Bob je zrl v široka pleča, v orjaško postavo mogočnjaka. Mož, ki drži skoraj ves svet v svojih pesteh, ki pa je vendarle zagrešil zavraten umor, ker se je bal...

14.

Komaj se je Bob drugo jutro zbudil, je že zopet začel razmišljati, kar mu je belilo glavo tudi snoči, preden je zaspal. Madden je nekoga umoril. Kakor je milijonar sicer videti hladen, preudaren ter samega sebe brzdlajoč — enkrat se je vendarle zaletel! Treba je bilo najti skrivna vrata njegove preteklosti in jih odpahiti. Najprej pa je potrebno dognati, kdo je bil tisti, ki je onega usodnega večera moral izdihniti.

Chan je čakal na notranjem dvorišču, ko je prišel Bob iz sobe. Njegovo tolsto lice je žarelo. »Zajtrk je že na mizi! Brž pojejte! Imava krasen dan brez motečih oči.«

»Kaj pomeni to? Ni nikogar tu? Kje pa je Gamble?«

Chan je stopil v izbo in je prinesel stol. »Gospod profesor je izrazil gorečo željo, da bi obiskal Pasadeno.« je razlagal. »Čeprav je na tej poti prav tako malo dobrodošel, kakor katerakoli njegovih dolgorepih podgan.«

Bob je popil oranžen sok. »Madden ga ni maral s seboj, kaj?«

»Le zelo nerad! Vstal sem že pred zoro in pripravljen prigrizek, kakor mi je bilo snoči naročeno. Prišla sta Madden in Thorn ter si mela zaspanec iz oči. Nenadno vstopi Gamble, popolnoma spoeti, hvaleč solnčni vzhod v puščavi. »Ste pa zgodaj na no-gah!« je zarenčal Madden kakor nezadovoljen pes. »Sklenil sem, peljati se danes z vami v Pasadeno!« je sporočil profesor. Madden je postal rdeč kakor daljnje gore, ko se večeri. Vpričo mene pa je požrl sirov odgovor. Ko sta on in Thorn vstopila v veliki avto, je Gamble zlezel v zadnji sedež. Ko bi pogledi mogli usmrtiti, bi bil Gamble pred besnimi Madde-novimi očmi umrl nagle smrti! Avto je odfrčal po solnčni cesti, v njem pa je sedel zadovoljno se smeh-ljajoči gospod Gamble!«

»Prav za prav je to za naju zelo ugodno! Me je že vznemirjalo, kaj bi počela, ko bi mali prirodoslovec lazil tod okrog.«

»Popolnoma prav! Sedaj lahko vse preiščeva in najdeva, kar je treba najti. Kako vam ugaja ovseni močnik, mladi gospod?«

»Svet je izgubil mojstrskega kuharja, Charlie, ko ste vi presedlali k policiji. Toda — vraga — kdo prihaja?«

Chan je pohitel k vratom. »Razburjenje je nepotrebn. Dober prijatelj — gospod Holley!«

»Tu sem — s škrjančkom pokonci in pripravljen za dejanja!« je zaklical urednik. »Prav rad bi se udeležil velikega lova, če ste zadovoljni.«

»Kako pa, da!« je menil Bob. »Vesela sva, da ste prišli. Sicer pa sva danes bila že srečna!« in mu je povedal, da Gambleja ni.

Holley je razumno priklimal. »Gamble se je peljal v Pasadeno, ker Madden noče izgubiti izpred oči. Veste kaj, o tej zadevi imam svojo sodbo — pri primerni priliki vam jo povem. Ker me je zani-

mala, sem se včasih mnogo pečal s policijsko reportažo — razumem ta posel. Kar moramo sedaj poiskati, je tretji mož!«

»Tretji mož?« je brez umevanja vprašal Bob.

»Prav res! Kdo je bil poleg onega klateža s črno brado ono sredo zvečer še na farmi? Madden in Thorn. In še nekdo tretji. Nekdo, ki je bil v življenjski nevarnosti ter je klical na pomoč. Taisti je malo ke-snoje ležal na tih zraven postelje in je stari rudo-sledec skozi okno mogel videti le njegove čevlje. Od kod je bil? Kaj je počel tu? Zakaj se ga je Madden bal? Sama vprašanja, na katera moramo iskati odgovorov.«

»Tako je,« je priklimal Charlie. »In kako naj najdemo odgovor? Išči-mo! Vdano predlagam, da pričnemo iskati!«

»Vsak kotiček je treba prebrskati!« je pritrdil Holley. »Pričnimo z Maddenovo pisalno mizo! Kako pismo bi nam nepričakovano utegnilo dati pojasnilo. S seboj sem prinesel poln žep ključev in vetrihov!«

»Saj ste prvovrsten detektiv!« ga je pohvalil Chan.

Holley je stopil k trdni pisalni mizi ter poskušal s svojim vlomilskim orodjem. Čez nekaj minut so bili odprti vsi predali.

»Tukaj ni mnogo!« Iz zgornjega levega predala je vzel kup papirjev in jih položil na mizo. Bob si je prižgal cigareto in ni ganil z mazincem pri iskanju. Misel, da bi vtikal svoj nos v Maddenovo korespondenco, mu je bila nekam neprijetna. Zastopnika policije in tiska pa nista bila tako tankočutna. Več kakor pol ure sta Chan in urednik preiskavala pisalno mizo. Kar sta staknila, so bili nedolžni zaznamki o trgov-skih poslih, toda niti najmanjše vrstice, ki bi jima pomagale ugotoviti »tretjega moža«. Razočarana sta zaprla predal in omarice.

Skrivnost elektromagnetskih valov

Odkar živi človeški rod, so njegovi najboljši skušali doumeti uganko življenja. Marsikaj je odkrila znanost, kar se je zdelo še pred kratkim časom nemogoče. Kar je našim očetom bilo samo izrodek najbujnejše domišljije, marsikaj tega je znanost danes uresničila. Le pomislimo na drzni poskus ameriškega inženjerja Wilkinsa, da pojde s podmornico na Severni tečaj, in na ogromne zrakoplove in letala, ki morejo obleteti vso zemljo. Skrivnost življenja pa je ostala še vedno velika tajna.

Sedaj poročajo, da se je švedskemu inženjerju Egonu Möllerju posrečilo, odkriti elektromagnetne valove, ki imajo na živa bitja in na rastlinstvo čudovito moč. Ing. Möller ima svoj dom in laboratorij v Alstru na Švedskem. Poskuse pa je delal v kopališču Sydney v Avstraliji. Posrečilo se mu je s pomočjo električne zadržati na morju ribe, da niso mogle do obale. Valovi električnega polja, ki ga je ustvarjal s svojimi aparati ing. Möller, so morske volkove, sipe in druge morske živali kar ohromili. Poskusi z izmeničnim tokom so pokazali, da vplivajo tudi na življenjsko delovanje celo največjih morskih volkov. Školjke, ki so bile v območju Möllerjevih električnih valov, so se takoj same od sebe odprle. Tudi rastline in morske gobe so takoj reagirale na dražljaj, ki ga je povzročal električni val.

Primerna dolžina električnih valov je krepila cele organizme kakor tudi posamezne celice. Rastline, ki so bile izpostavljene električnim valovom, so se razvijale mnogo hitreje kakor pa druge rastline iste vrste, katerih pa električni valovi niso dosegali.

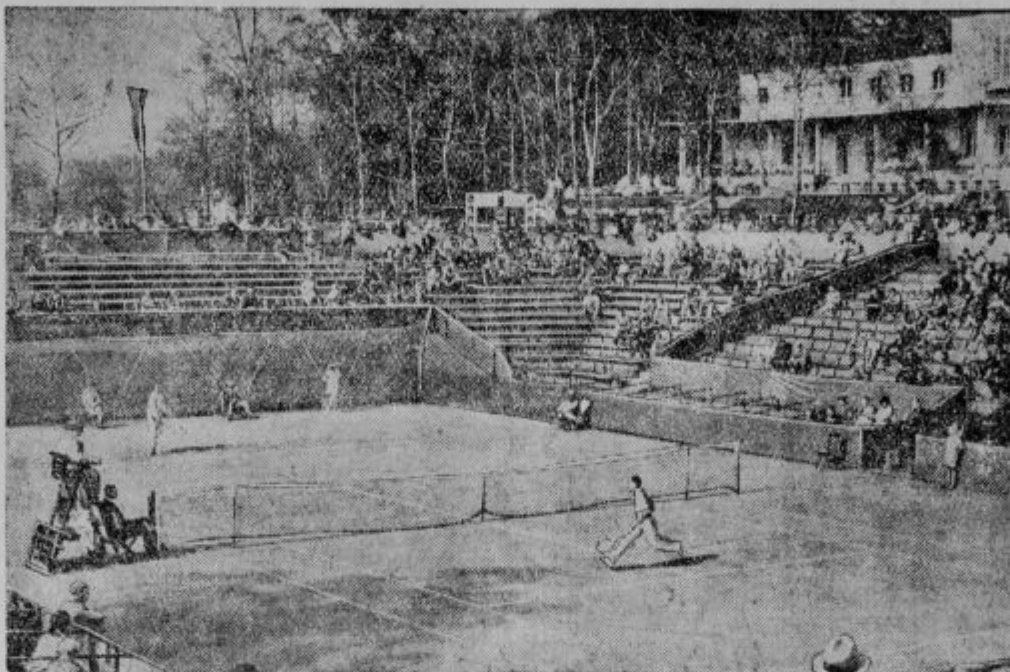
Na podlagi svojih poskusov je ing. Möller ustvaril svojo teorijo, češ, da so celice človeškega in živalskega telesa tudi živi organizmi. Vsak teh organizmov posreduje življenjsko gibanje, čeprav sam ostaja nespremenjen. Zato bodo njegovi električni valovi lahko vplivali na sposobnost teh življenjskih celic, ter jo bodo ali zmanjševali ali pa krepili. Möller trdi, da življenje celic obstoji iz električnih tresljajev. Gre pa še dalje ter se peča z vprašanjem prenosa misli. Električni tresljaji morejo povzročiti, da se misel iz človeških možgan prenese na drugega. Po Möllerju namreč človekova misel ni drugega ka-

kor nekaj električnih tresljajev, ki gredo v vsemir kakor radio valovi. Če te tresljaje iz možganov enega človeka sprejmejo možgani drugega, je s tem dosežen prenos misli od človeka na človeka.

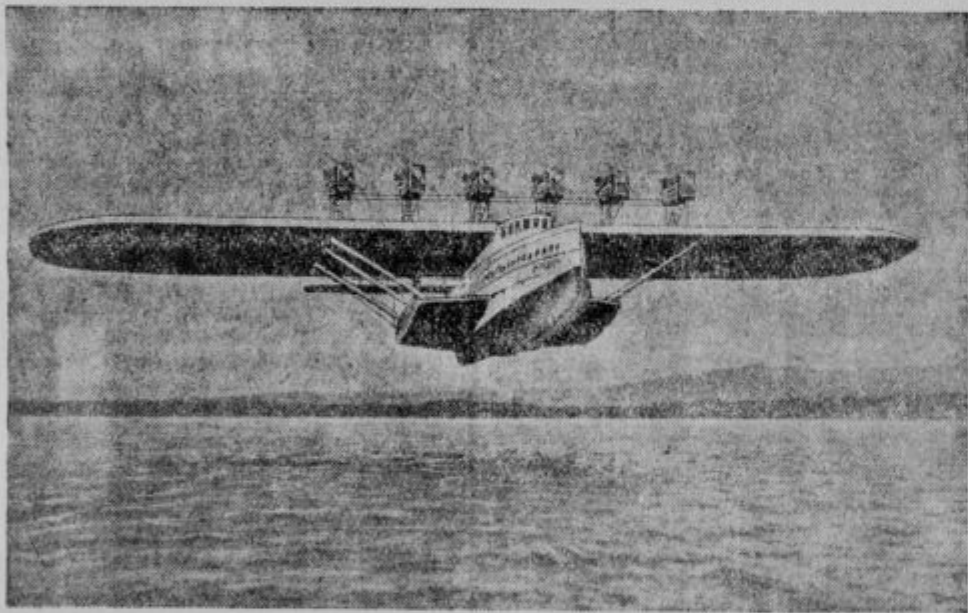
Brez dvoma je ta trditev ing. Möllerja skoro več kot fantastična. Vendar moramo reči, da uspeh pri poskusih z njegovimi električnimi valovi pomeni lahko za znanost velik napredek. Ne bo se mu sicer posrečilo z elektriko prenašati skrivnosti človeških misli in je tudi vprašanje, če bi to bilo sploh mogoče, vendar je gotovo, da bodo ti poskusi na drugih poljih rodili blagodejen sad. Najvažnejši so Möllerjevi poskusi, z elektromagnetnimi valovi vplivati na žive organizme. Zato bo njegovo odkritje elektromagnetskih valov posebno važno pri vprašanju zatiranja raka. Če imajo ti valovi res tak učinek na organizem, kakor poročajo na podlagi povedanega o Möllerjevih poskusih, bo pač mogoče s pomočjo

teh valov zatirati abnormarno razvijanje posameznih celic v človeškem telesu, kar mi imenujemo rak. Tudi na drugih poljih bo mnogo možnosti, da se ti elektromagnetski valovi koristno izrabijo. Nekateri so mnenja, da bo mogoče z njimi vplivati na rastlinsko rast v taki meri, da bo v območju teh valov rastoče rastlinje kje na skrajnem severu uspešno rodilo svoje sadove, četudi je bilo preneseno morda iz južnih krajev. Elektromagnetski valovi naj bi južnim rastlinam, presajenim na sever, nadomeščali južno podnebje. Tako bi bilo mogoče na severu gojiti južne sadeže in južna žita prav s pomočjo Möllerjeve iznajdbe. Posledice bi bile ogromne.

Kdo ve, če se res ne bližamo časom, ko bo človeški um mogel regulirati po mili volji tudi podnebje, saj je stari Edison pred kratkim dejal, da smo na polju elektrike šele v začetkih in da je vse ogromno njeno področje skoraj še popolnoma neznano.

Boj za Davisov pokal. Tekma med Južno Afriko in Nemčijo: Dr. Buss (Nemčija) v igri z 19letnim južnim Afričanom Kirbyjem (spredaj). Zmagal je Kirby.

Dornierova zračna ladja na poti v Brazilijo.

Usoda slovečih draguljev

Nemški časnikar, ki je imel priliko občeati z bogatim indijskim maharadžo, pripoveduje sledeče:

Pred nekaj leti sem se v Ženevi sešel z enim od najbogatejših indijskih knezov, pri katerem sem nekoč pred vojno bil povabljen na lov. Znan pariški draguljar me je naprosil, naj posredujem, da bi maharadža kupil od njega nekaj izbranih biserov. Knez je bil zadovoljen in draguljar mu jih je prinesel v hotel, kjer je po mizi razgrnil črn žametni prt in nanj položil svoje bisere, ki so se mi zdeli izredno veliki in lepi. Maharadža je prišel, pogledal in jih z roko odrinil, češ: »Morda so čisto lepi za moje konje, gospod, ampak zame niso.« Smilil se mi je draguljar in sem ga popoldne hotel tolažiti. On pa mi je mirno odgovoril: »Knez ima prav! Biseri so sicer res najboljši, kar jih lahko vidimo v Evropi in

Ameriki, toda niti od daleč se ne morejo primerjati z nezasišano dragocenimi, kot oreh velikimi čudeži morja, ki sem jih sam videl v posesti indijskih magnatov.« Potem mi je pripovedoval, da je bil pred nekaj leti pozvan v Indijo, da preeni vrednost neke knežje zakladnice. Tam je videl tako lepe bisere, da svojim očem ni mogel verjeti. »Kdor pol stoletja trguje z biseri, že nekaj razume, toda verujte mi, da mi Evropejci z vsemi skušnjami in z vsemi najfinejšimi instrumenti ne zmoredemo presoditi biserov s tako gotovostjo, kakor kak indski strokovnjak, ki z nezmotljivo gotovostjo opazi na biseru celo to, kar mi s povečalnim steklom komaj zaznamo.«

Nekaj dni kasneje sem bil priča, ko je nekdo maharadži ponudil v nakup 80karatni smaragd. Niti eno minuto dolgo si ga ni ogleval. Vtaknil ga je v žep od telovnika ter mirno dejal začudenemu trgovcu, ne da bi vprašal za ceno: »Račun predložite mojemu tajniku!«

Moti se, kdor misli, da more prvovrstne bisere in dragulje kupiti vsakdo, ki ima denar. Najlažje je dobiti dobre diamante. Velikih, čistih rubinov pa že dolgo ni na prodaj. Temnozelenih velikih smaragdvov je nekaj na prodaj, a so silno dragi. Cenejši so sibirski smaragdi, ki so svetlejši. To so morali z žalostjo ugotoviti ruski emigranti, ko so prodajali svoje dragocenosti. Po safirih že dolgo ni povpraševanja. Za zelo lepe safire bavarske kraljeve družine Wittelsbachov še danes nihče ni ponudil niti pol toliko, kolikor so vredni.

Ceprav je največja borza z biseri v Parizu, vendar vsak poznavalec draguljev ve, da bo najizbranejši kose dobil najlažje v Londonu, pri zakonitem prodajalcu, ki nima niti svoje prodajalne. Izredni, črni biseri so še mnogo, mnogo redkejši kakor najlepši in največji rožne barve. Doslej najlepši črni biser je imela stara baronica Rothschild, katera je črni biser nosila v enem ušesu, v drugem pa biser rožne barve. Izredno dragocen niz velikih črnih biserov ima neka dama šlezjskega viso-

kega plemstva. Ta niz je nekoč podaril kralj Avgust Močni grofici Aurori von Königsmark.

Znameniti kronski dragulji ruske carske družine so že raznešeni po vsem svetu, prav tako kakor manj dragoceni dragulji iz zapuščine turškega sultana Abdul Hamida. Neizmerne zaklade draguljev, ki so bili svoj čas last perzijskega šaha, bodo deloma razprodali, da bodo z izkupičkom zgradili v Perziji železnice. V Towru v Londonu je razstavljen na javen vpogled angleški kronski zaklad. Ta se bolj odlikuje po velikosti in masivnosti kakor pa po lepoti in čistosti posameznih kosov. Del draguljev habsburške dinastije je postal plen prekanjenih sleparjev. Zalostna je usoda prekrasnih biserov, ki jih je gospa Thiers zapustila francoski republiki. Ti so v muzeju polagoma čisto zgubili ves čar, kakor se baje zgodi pri vseh biserih, ki jih dolgo nihče ni nosil. Med draguljarji je udomačena vera, da je biser tem lepši, čim lepša je ženska, ki ga nosi. Zato je razumljivo, če biseri v muzeju izgubijo vso lepoto. Iz tega bi sledilo, da so biseri bolj potrebni, da jih kdo nosi, kakor pa so ženske potrebne biserov.

V nekem kraju na Irskem so imeli župana, ki ni bil posebno učen. Ko je na koncu leta bral poročilo o delovanju preteklega leta in drugih stvarih, je tudi omenil, da jih je v preteklem letu umrlo v občini 12,9 od tisoč. — »Kaj pomeni to, 12, pika, 9?« je vprašal neki odbornik. Nakar mu je župan razložil: »To pomeni, da jih je od vsakih tisoč prebivalcev 12 umrlo, 9 jih je pa pri piki na tem, da umrjejo.«

Priprave za olimpijado 1932. Zgoraj na levi: grof Baillet-Latour, predsednik olimpijskega odbora. Spodaj levo: Olimpijski Parkarena v Los Angelesu, kjer se bodo vršile tenis-tekme. — Zgoraj desno: Ogromni hotel Biltmore v Los Angelesu, glavni stan časopisa med olimpijado. — Spodaj desno: grof Coubertin, ustanovitelj olimpijskega odbora.

Predsednik dr. Moncado (na levi), voditelj gibanja, ki se bori za neodvisnost Filipinskih otokov od Amerike, potuje te dni po Evropi.

10 športnikov utonilo

Strašen smrtni boj mladih fantov

O strašni nesreči, ki se je zgodila v nedeljo dopoldne na Bodenskem jezeru, pri kateri je utonilo 10 sportnikov, poročajo listi na podlagi pripovedovanja edinega rešenca sledeče podrobnosti:

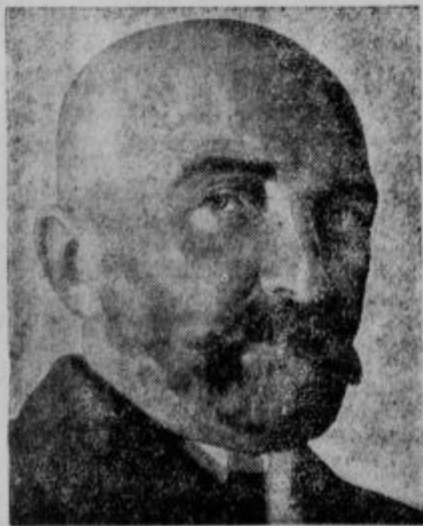
V nedeljo zjutraj je zapustilo luko Friedrichshafen 11 sportnikov v svojem čolnu. Hoteli so se peljati v Rohrschach. Okrog 10 dopoldne pa je naenkrat nastal vihar, ki je dvigal tako velike valove, da je mali čoln bil kmalu poln vode, vsled česar se je prevrnil. Vseh 11 sportnikov je padlo v vodo. Čoln je ležal na razburkani vodi narobe s trebuhom navzgor. Ponesrečenci so se skušali rešiti s plavanjem ter so se krčevito držali prevrnjenega čolna. Več ur so se mladi fantje borili z vsemi silami za svoje življenje. Toda v svojo smrtno grozo so spoznali, da jim moči vedno bolj pešajo, da njihovi udje drevene od mraza, da pa nikjer ni videti ladje, ki bi jih mogla rešiti. V tem obupu so se štirje odločili, da poskusijo rešiti svoje življenje, če zapuste prevrtni čoln in skušajo priplavati do obale. Začeli so plavati proti obali, katere pa niti eden ni dosegel, ampak so vsi izginili v valovih. Drugi, ki so ostali okrog čolna, so se borili za življenje še nekaj ur, toda bilo jih je vedno manj. Drug za drugim je obnemogel, roka je popustila čoln in mlado truplo je porinila vodna globina.

Ostal je samo še eden od vseh enajstih ponesrečencev, 21letni Norbet Ege. Ta se je krčevito držal čolna, ko je končno zagledal pešni parnik, ki je plul ne predaleč mimo. Skušal mu je signalizirati z roko, pa nihče ga ni opazil. V tem obupu se je potopil pod čoln, odtrgal na čolnu pritrjeno signalno zastavico, prišel zopet na površje ter z zastavico začel mahati in prositi za pomoč. Poštni parnik »Nürnberg« je končno opazil smrtni boj mladega moža in ga je rešil. Posrečilo se je potegniti iz vode tudi tri trupla Egejevih tovarišev, ki so pa bili že mrtvi.

Ranjeno srce operirano

V soboto zvečer so pripeljali v dunajsko splošno bolnišnico 37letnega kovinarja Mihaela Krausa, ki se je bil z ostrim nožem zabol tako nesrečno v prsi, da si je ranil srce. Mož je bil že nezavesten. Asistent dr. Ebner je takoj sklenil izvršiti operacijo srca, ki je bila v 30 minutah končana. Zdravnik je ranjencu prežagal četrto in peto rebro ter mu odkril srce. Srčna votlina je bila že polna strjene krvi. Očistil jo je ter desno stran srca, kjer je zevala 1 cm globoka rana, zašil s štirimi šivi.

Ta redka operacija se je tako dobro posrečila, da se je bolnik kmalu nato zopet zavedel in pričel govoriti. Upajo, da bo ostal pri življenju, če ne nastanejo kake komplikacije.

Nova vladna kriza na Poljskem. Iz poljskega glavnega mesta Varšave poročajo, da je ministrski predsednik Slavek (na sliki) podal demisijsko.